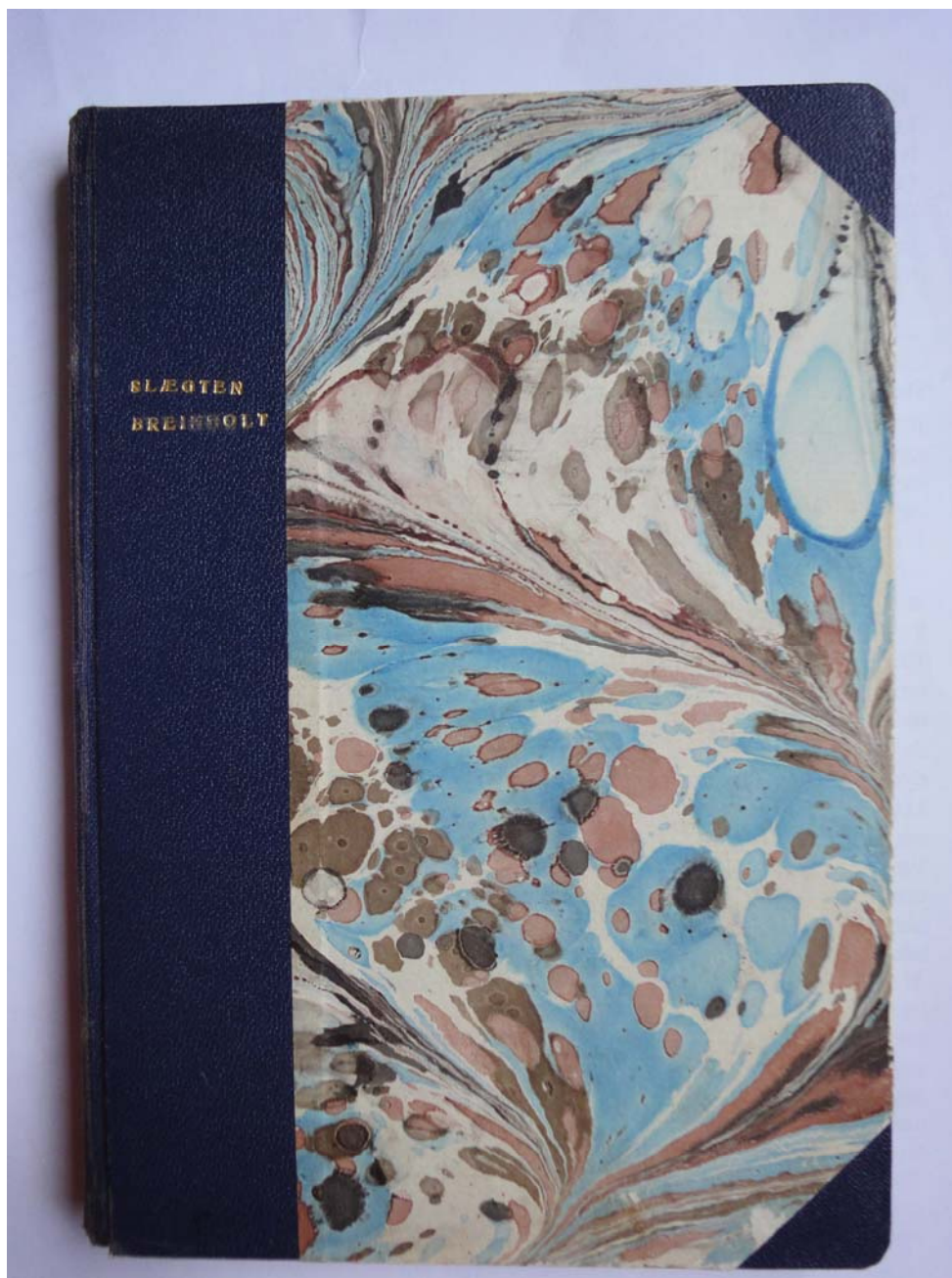

Slægtsbog om: Slægten Breinholt

SLÆGTEN BREINHOLT

I det foreliggende arbejde fremlægges for familien, på hvis foranstaltning det er udført, må det oplyses, at arbejdet i væsentlig grad støtter sig til et betydeligt materiale, som konsul C. Breinholt i Esbjerg i årenes løb havde indsamlet. En udmærket hjælp er også ydet af ingeniør B. V. Breinholt i København, der har indsamlet alle familieportrætterne og billederne af de gårde, der har været i slægtens besiddelse.

Som tillæg følger nogle slægtserindringer af etatsråd N. B. Breinholt; disse var oprindelig nedskrevne i den hensigt at være en hjælp under udarbejdelsen, men blev senere, på opfordring fra forskellige sider, noget bearbejdede af nedskriveren for at kunne fremtræde som et selvstændigt hele.

København, i februar 1907

Max Grohshenning
Assistent ved Genealogisk Institut

Breinholt's hovedbygning
omkring 1800

Gården Breinholt

Breinholt 1906

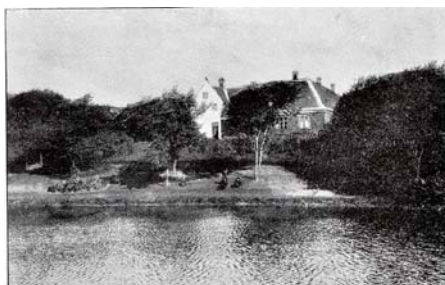
Gården "Breinholt" i Humlum sogn, Skodborg herred, Ringkøbing amt, efter hvilken slægten har taget navn, ejedes i begyndelsen af det 18. århundrede af Peder Jensen, kaldet Breinholt. Han var født ca. 1686 og var gift med Maren Lauridsdatter, født ca. 1770 død i 1749. I dette ægteskab var der fire børn, nemlig: Jens, født 1738, Bodil Marie, født 1740, Anne Margrethe, født 1742 død 1747, og Laust født 1748. Begge sønnerne døde ugifte, Jens Breinholt 1787, begravet 29. april i Humlum og Laust (Lauritz) Breinholt 17. april 1804. Laust (Lauritz) Breinholt ejede ved sin død herregården "Hindsels"¹ i Hvidbjerg sogn. Han ligger begravet på Hvidbjerg kirkegård, hvor man på hans gravsten kan læse følgende inskription:

Dødelige Menneske!
Wil Du see et Beviis på, at ofte manden i sine fejreste Manddomsjaar
Maa bukke under for Dødens mægtige Lee,
Saa stands nogle Øjeblikke ved denne Kiste, og viid, at heri nedlagdes
Legemet af fordum
Welædle
Hrr Laurids Breinholt
Herre til Hindsel

¹ Laur. Breinholt købte "Hindsels" ved auktion 1774 for 29.600 Rdl.; efter hans død blev den 1808 solgt til kancelliråd Jacob Diechmann (Gyldendalske Boghandel) for 20.000 Rdl. D. C.

fød den 27de Julii 1748
og død den 17de april 1804
i en alder af 55 aar, 9 maaneder og 20 dage
Mange kiendte denne afdøde, faa kiendte ham ret,
Men hver som kiendte ham ret, vil stedse nævne ham med agtelse
som sielden Mønster paa Virksomhed og Fliid
som Wen af Sandhed, og Hader af Forstillelse,
Som bestemt Mand i sit heele Livs Daad.
Efter et utrætteligt Liv
Hviiler han nu her af sit Arbejde
Hans Gierning skulle hisset følge ham efter.
Fred være med hans minde.

Breinholt

Hindsels

Datteren Bodil Marie blev gift ca. 1759² med Christen Jensen, født ca. 1733³ i Gudum. Kort efter brylluppet overlod hans svigerfader ham gården Breinholt ved skøde af 23. juni 1759. I det skøde kaldes han Østergaard, hvilket navn sandsynligvis stammer fra gården "Østergaard" i Gudum sogn. Da han er født i dette sogn, og da det på den tid var almindelig skik og brug at antage fødegårdens navn som kendingsnavn er det meget muligt, at han er født på "Østergaard" i Gudum sogn og en tid har benyttet dette navn som kendingsnavn. Allerede året efter, at han blev ejer af "Breinholt", kalder han sig imidlertid for Breinholt, og underskriver sig med dette navn. Hans børn antog ligeledes navnet Breinholt, og Christen Jensen blev derved stamfader til den nulevende slægt.

Christen Jensen Breinholt

Det ovennævnte skøde af 23. juni 1759 lød således:

"UnderSkrefne Peder Jensen af Breinholt, kiender og hermed vitterlig gjør, at have Soldt, skiødt og afhændet, saasom ieg og hermed Sælger, skiøder og afhænder, alt efter dend der om i dag oprettede og sluttede Contract, og ei anderledes. Min paa boende Selv Ejer Gaard Breinholt kaldet i Hommelum Sogn, Skodborg Herred beliggende, staaende for Hartkorn efter Nye Matrieul 8 Tønder 1 Skieppe 2 fierdingskar 2 album, Til min kiære Svigersøn Christen Jensen Østergaard og Datter

² I kirkebogen for Humlum mangler vielser for 1754-69.

³ Kirkebogen for Gudum begynder først 1744.

Bodel Pedersdatter og deres Arfinger, for dend Summa og på dend Maade, Contracten indeholder – Tillige med ind og udvendig Besætning af levende og dødt, Med ald sin Herlighed og Land Gilde, saaledes som jeg den Selv Ejet haver, være sig af Bygning, Agger og Eng, Fiske-Vand og Fe-Gang, Tørve Grøft og Lyngslæt-Heede, Kier og Moser, Vaadt og Tørt, inden Markskiel og uden fore, indtet undtagen af hvis der til ligger, af Alders tid og tillgget haver og bør dertil med rette at ligge, og sammen sig saa Nyttig Giøre, som der bæst veed og kand efter Lands Loven; Og frasiger ieg Mig og mine øfrige Arvinger til dend ende herved ingen Lod eller Deel at have til eller udj Samme Gaard, Dends tilliggende Herlighed og Besætning, inden og uden Dørre, Med Samme, for hver Mands Lovlig Tiltale, fri frelser og skadesløs hiemler Dem og deres Arvinger Efter Loven. – Dette til Bekræftelse under Min Haane og Forseiling, venligs begierende Sr Niels Ballenye paa Strandbygaard og Niels Clemmensen Pallisgaard, Dette mit Skiøde med mig til Vitterlighed ville underskrive. Datum Breinholt dend 23 Juny 1759^{ve}”.

Den ovennævnte kontrakt havde følgende ordlyd:

”Udj den hellig Trefoldigheds Nafn have vi underskrevne Peder Jensøn Breinholt og Christen Jensen Østergaard med hinanden indgaaed og slutted følgende Contract.

1. Siden jeg Peder Jensøn er kommen til en temlig høj Alder, og daglig Dags, ja i nogle Aar har erfaret de Skrøbeligheder og vanskelige Omstændigheder, Alderdommen fører med sig, idet min Vilkaar daglig aftager og bliver slættere og slættere, saa hafver jeg i Herrens Nafn resolvered, deels for ej at lade aldelis den liden Formue Gud har betroet mig hensmelte, hermed at sælge og overdrage fornte Christen Jensøn Østergaard, som har min Datter Bodil Pedersdatter til ægte, min påboende Selvejergaard Breinholt kaldet med al sin udvendig Besætning af levende Creature intet i nogen Maade undtagen, matriculeret for 8 Tdr. 1 Skp. 2 Fjk. 2 Alb. Hartkorn, for Summa – fire Hundrede Rigsdaler. og sammen at tiltræde til førstkommende Michelsdag. Item den øfrige udvendig samt indvendig Boe, af hvad Nafn haves kand for 583 Rdl. 2 Mk, tilsammen fem hundrede fiuressindstiuye og tre Rigsdaler 2 Mk., hvorpaa ham skal gives lovlige Skiøde under Dags Dato –

2. Udj disse 583 Rdl. 2 Mk. descouterer hand først den Arf, hans Hustrue er tilfalden efter hendes Sahl: Moder, nemlig =133 Rdl. 2 Mk., og for det andet, som jeg berægner hun kan tilkomme efter mig i Fædrene Arv 50 Rdl., gjør 183 Rdl. 2 Mk., hvorimod hand giver mig vedhørlig Afkald for Fædrene og Mødrene Arv – De øvrige 400 Rdl. bliver i Gaarden og Besætningen paa 1ste prioritet bestaaende, som skal være min 2de Sønners Jens og Laust Pedersens Mødrende Arv, der hos mig har været indestaaende, og alleene efter Samfrænde Skiftebrevets Formælding bedrager 392 Rdl. 1 Mk. 1 Sk.. Desuden ejer jeg, som er på Renter udsat 200 Rdl., hvoraf jeg selv oppebærer Rendten min Livs Tid. Hvilke 200 Rdl. fremdeelis skal blive i Behold, og efter min Død deelis i 2de lige Deelee i mellem forenæfnte mine 2de Sønnere og ey videre der være deris Fæderne Arv proportioneret efter deris Søsters.

3. Formedelst jeg overlader og skiøder min Svigersøn og Datter Gaarden med sin ind og udvendig for en billig Priis efter disse Tiiders Beskaffenheder, skal de begge, eller om de ved Døden skulle afgaae, da deris Arvinger være forpligtet min Livs Tid at opholde og underholde mig med ald fornøden Føde og klæde samt opvartning, Ild og Lys, Klæder-Tvæt og deslige, saa at jeg i ingen Ting mangler noget af det, som til en gammel Mands Liv at ende i Roelighed, kand fornøden giøres, og agtes sømmelig og Skiekkelig efter mit helbrede og Omstændighedernes Constitution.

4. Skulde jeg mod ald Forhaabning icke finde saadan en Medfart hos Dem, som jeg formøeder mig og kand være tjent med, staar det mig frit for, hvad tiid jeg lyster at flytte fra dem, og nedsætte mig hos hvem jeg finder for godt, da de betaler mig aarlig i 2de Terminer 20 Rdl. til at leve af, og derforuden medgiver mig, for uden mine Gangklæder, en forsvarlig Sæng at ligge paa, og Bohave til at besætte et Kammer eller liden Stue med, hvilket da efter min Død, skal henfalde til mine Sønnere, imod at de lader mig skiekkelig jorde; men ender jeg mine dage hos min Sviger Søn og Datter, skal

de lade mig begrave, og saasom mældt er, tilhører alting, de 600 Rdl. undtagen, som er fastsat til Sønnerne til Faderne og Mødrene Arv.

5. Mine fornæfnte 2de Sønner, der ey er af den Beskaffenhed, at jeg kunde betre eller overdrage nogen af dem Gaarden, skal min Svigersøn og Datter ligeledes være forpligtet at have hos sig, og underholde med fornøden Føde og klæde; den ældste navnlig Jens, indtil Gud behager at give ham helbred, saaledes at hand kan besørge sig selv, og den yngste, navnlig Lauritz, indtil hand bliver 18 aar; Hvorimod de skal gøre den Tjeneste dem muligt er, såvel i Mark og Bye, imidlertid skal min Sviger Søn ingen Rente svare dem af de 600 Rdl., som dem er tillagt; thi det agtes at min Sviger Søn som efter denne Contract skal besørge os alle, besørger de 200 Rdl., som på Rendte er udsat, i Sikkerhed, og dertil omsider bliver Sønnerne ansvarlig; Men dersom en eller begge saaledes maatte qvittere ham, og bedre kunde see deris Aventager, skal han aarlig betale dem Rendten 12 Rdl. hver, eller om de ere myndige, udbetale dem deris Arve-Capital. Saaledes sluttet og afhandlet, som uryggelig skal holdes og efterleves på alle sider, og til ydermeere Forsikring underskriver Sr. Niels Ballebye på Strandbyegaard og Niels Clemensen Pallisgaard, begge her af Sognet, som jeg har udvalgt at være Tilsynsmænd for mine Sønner, og har været denne Handel overværende. Datum Breinholt i Hommelum Sogn d. 23. Juny 1759”.

Peder Jensen Breinholt døde på gården Breinholt, og blev begravet 8. marts 1764. 2. april samme år holdtes skifte efter ham; dette er i Lundenæs-Bøvling amters skifteprotokol anført således:

”1764-2-4 Skifteforretning efter Peder Jensen Breinholt i Humlum Sogn, til Skifte og Deling mellem den afdødes 3 Børn, nemlig:

1 Søn Jens Pedersen, som er her i Stervboen

1 do. navnlig Laurs Pedersen tjenende paa Koustrup i Thye og endelig

1 Datter navnlig Bodil Pedersdatter, som er gift med Christen Jensen her ved Stædet.

På de 2de Sønners Veigne var tilstede Anders Jensen fra Gammeltoft i Gudum, som deres Farbroder og født Værge efter Loven. Der gaf Skifteretten tilkende, at som han var en aldrende Mand over 80 aar, og tilmed var skrøbelig og affældig, fandt han sig ikke i stand til at foretage Formynderskabet. Velærværdige Hr. Hans Rosenberg, Sognepræst for Resen og Humlum påtog sig efter begiæring at være formynder for nærværende Søn Jens Pedersen, som endskønt han endelig har opnået den alder, at han efter Loven for myndig skulle anses, saa dog i henseende at forberørte Jens Pedersen ikke altid er sig selv raadig eller har den Forstands Formue, at han sine forventede Arvemidler kand vorde betroed, blev velbemeldte Hr. Hans Rosenberg som formynder constitueret. For Laurs Pedersen – umyndig – beskikkelse som Formynder S^r. Niels Balleby og på Datteren Bodil Pedersdatters Vegne hendes Kiereste bemeldte Christen Jensen her i Breinholt.

Christen Jensen foreviste et Skiøde udgiven af her bemeldte Peder Jensen Breinholt på samme ham den tid tilhørende Gaard dat: 23-6-1759 under hans Haand og Seigl, hvorudi forklares at Breinholtgaard med Bygning og Besætning ifølge en mellem dem oprettet Kontrakt er til Gaardens beboer Christen Jensen overladt og afstaaed. Ifølge Kontrakten er de to Sønner udi Mødrende Arv i alt 400 Rdl. og tildelt udi Fædrene Arv efter Overreigning 200 Rdl. = 600 Rdl. for hvilke bemeldte Svigersøn Christen Jensen er bunden under bemeldte Contract dat. 23-6-1759.

AF de i Boet værende Sølvtoj er tillagt Jens Pedersen Breinholt 1 Sølvbæger Mrk. J. A. J. B. J. B 1694 samt 2de Sølvsker med Navn på hver J. L. S.

Laurs Pedersen Breinholt 1 Sølvbæger med Bogstaver J. L. S. K. D. H. D. 1705 og 2de Sølvsker med navn på begge P. J. S. M. L. S. 1735.

Ved skøde af 22. juli 1780 blev Christian Breinholt ejer af gården ”Østerby” i Humlum sogn, som han købte af Hans Billeschou til ”Vejbjerggård” for 700 Rigsdaler. Den 30. oktober 1792 fik Brein-

holt kgl. bevilling til at nedrive denne gård og lægge dens jorde til gården "Breinholt" på følgende vilkår:

1. at indrette i denne gårds sted som nedlægges, 2de nye huse til fornøden bolig for ligeså mange husmandsfamilier.

2. at til hvert af disse 2de nye huse henlægges 3 tønder land middel jord eller så meget jord som anses fornødent til en koes og nogle fårs græsning og underholdning, hvorefter disse 2de huse af "Breinholt" gårdens nuværende og efterkommende eiere bestandigen med bygninger, beboere og jorden holdes vedlige, hvorom rigtig forklaring hvert år til Amtsstuen bliver at indgive og 3) at vedkommende tiendeetages og andres rettigheder såvelsom vore egne skatter og rettigheder ligeledes ved denne forandring bliver aldeles uforkrænket.

Gården "Breinholt" og den her underlagte gård "Østerby" skødede Christen Breinholt 21. juni 1801 til sin svigersøn Peder Ibsen for 3500 Rdl.

Christen Breinholt ejede desuden "Kabel" i Nørlem sogn, "Kongensgård" i Nørre Nisum sogn og "Sønder Vinkel" i Heldum sogn. Desværre indeholder pante- og skødeprotokollerne intet om købet af disse gårde "Kabel" og "Kongensgaard" overgik til hans nedennævnte svigersønner Chresten Møller og N. C. Lund. "Sønder Vinkel" arvede hans søn Jens Breinholt.

16. april 1804 døde Christen Breinholt på "Kabel" og blev begravet d. 28. samme måned i Nørlem. Hans hustru Bodil Marie Pedersdatter Breinholt døde 19. maj 1828 i Nørlem, 91 år gammel, - 11 børn:

Sønder Vinkel

A. Jens Breinholt, født ca. 1759 i Humlum⁴. Han nærede, i modsætning til sin fader, ingen høje aspirationer, men foretrak at leve som almindelig bonde. Dette ærgrede i høj grad faderen, der jo var en af egnens største jorddrotter. Forbindelsen mellem far og søn afbrødes dog først helt, da sønnen 1793⁵ ægtede Karen Stokholm, en fattig bondepige fra Nørre Nisum. Dette parti var faderen meget imod, han betragtede det som en mesalliance og ville ikke være til stede ved brylluppet. Derimod mødte brudgommens morbroder Lauritz Breinholt til "Hindsels" i firspand med kusk og tjener, og som bryllupsgave gav han Jens Breinholt gården "Sønder Byskov" i Nørre Nisum sogn. Lauritz Breinholt tog sig stedse faderligt af sin søstersøn og efterlod ved sin død den Breinholt'ske familie en betydelig arv. Efter faderens død blev Jens Breinholt ejer af en af dennes

Damsgaard

Jens Breinholt

⁴ Hans fødsel (dåb) er ikke indført i Humlum kirkebøger.

⁵ Tiden og stedet for brylluppet er ikke fundet.

gårde, nemlig ”Sønder Vinkel” i Heldum sogn, der siden har været i slægtens besiddelse. 1825 købte han ”Staby Kjærgaard” i Staby sogn, som han senere ejede sammen med sin svigersøn Christen Ebbensgaard, til hvem den overgik efter hans død. Jens Breinholt døde 25. marts 1835 på ”Staby Kjærgaard”. Hans hustru Karen Stokholm blev døbt 24. juni 1766 i Nørre Nissum og døde 29. juni 1848 på ”Staby Kjærgaard”. – 3 børn:

Vestervig Kloster før dets nedrivelse 1838

1. Christen Breinholt, døbt 28. december 1794 i Heldum. I en alder af 18 år blev han ejer af ”Damsgaard” på Mors, som faderen købte til ham på auktion 1812, for 68.000 Rdl. der efter forordningen af 29. maj samme år omskrives til 16.000 Rdl. Han døde 6. marts 1851 på ”Damsgaard”. – Gift 6. november 1813 i Dejbjerg med Mette Kirstine Strandbygaard, døbt 21. februar 1794 i Dejbjerg (Datter af proprietær Niels S. og Sophie Dorothea Bang) død 9. november 1853 på ”Damsgaard”. – 12 børn:

a. Jens Breinholt født 23. januar 1815 på ”Damsgaard”. Sammen med sin svoger Niels Stokholm købte han 1837 den historisk bekendte gård ”Vestervig Kloster”⁶ i Vestervig sogn

Momtoft

Vestervig Nedergaard

Karen Breinholt f. Stokholm

Jens Stokholm Breinholt

for 30.000 Rdl. Klosteret blev derefter nedrevet og der byggedes to gårde ”Vestervig Over- og Nedergaard”, hvoraf Jens Breinholt blev ejer af ”Vestervig Nedergaard”. Han døde her 7. september

⁶ ”Vestervig Kloster” grundlagdes omkring 1110 og indviedes til Vendsyssels lokalhelgen St. Thøger. Ved reformationens indførelse blev den gjort til et kongeligt len. Fra 1731-1798 var det stamhus for den adelige familie Moldrup.

1850. – Gift 13. oktober 1838 i Nørlem med Karen Stokholm, født 3. november 1818 på ”Kappel”, død 22. oktober 1886 i Vestervig. – 2 børn:

1. Jens Stokholm Breinholt, født 10. juli 1839 i Vestervig. I en ung alder blev han ejer af ”Momtøft” i Sennels sogn, hvor han døde 1. januar 1862, begravet 14. januar 1862 i Vestervig. – Gift 2. august 1861 i Vester Vandet med Johanne Hausgaard, født 8. januar 1841 i Klitmøller (datter af Christen Christensen Brandt H. og Marie Neergaard) død 23. januar 1864 i Sennels. (Hun blev gift 2. gang 30. januar 1863 i Sennels med proprietær Harald Sørensen Refsgaard, død 30. april 1866 i Sennels). Ingen børn.

2. Christen Breinholt, født 6. april 1842 i Vestervig. Efter faderen overtog han i 1863 ”Vestervig Nedergaard”, som han solgte i 1896 for 187.500 kr. I det tidsrum beklædte Christen Breinholt et stort antal offentlige hverv; han var således sognerådsformand i Vestervig 1871-73,

Ane Kirstine Breinholt

Christen Breinholt

direktør for Hassing-Refs Herreders Sparekasse 1871-73, Landvæsenskommissær 1874. Formand for Thylands Hesteavlfsforsikring og bestyrelsesmedlem for Thisted Amts Brandforsikring, samt en mængde dommerhverv ved Statens Dyrskuer. 26. maj 1892 blev han Ridder af Dannebrog og valgtes 19. september 1894 til Landstingsmand for 8. kreds, hvilken kreds han repræsenterede til sin død 17. maj 1901 på gården ”Tanderup” ved Ribe, som han havde købt året i forvejen for 58.000 kr. – Gift 1. oktober 1863 i Rødding med sin kusine Ane Kirstine Breinholt, født 21. april 1845 på ”Kappel”. Bor på ”Tanderup”. – 7 børn:

a) Jenny Breinholt, født 6. oktober 1864 i Vestervig. Elev af og lærerinde ved Glass Musikkonservatorium i København. – Gift 1. gang 10. juli 1885 i Vestervig med Peter Christensen, født 7. november 1849 (søn af statsrevisor Balthazar C. og Caroline Marie Olsen), kontorchef under Fyrvæsenet, (separeret 3. november 1898). – Gift 2. gang 6. oktober 1903 i København med Rasmus Ottesen, født 14. juni 1871 på ”Hulerødgaard” (søn af justitsråd, inspektør ved Kysthospitalet, Niels Christian O. og Julie Cathrine Unmarck), skuespiller ved det Kgl. Teater. – 2 børn:

1. Julie Ottesen født 1. maj 1904 i København, død der.

2. Anna Ottesen, født 2. maj samme år.

b) Niels Breinholt, født 3. oktober 1866 i Vestervig, død der 10. december 1870.

c) Karen Breinholt, født 6. juli 1868 i Vestervig. – Gift 14. august 1888 i Vestervig med Sophus Carl Alexander Christensen, født 20. januar 1863 i Herstedvester. (søn af købmand Hans Henrik C. og Anna Jacobine Hansen), direktør for Skandinavisk – Amerikansk Petroleums Aktieselskab. – 1 barn:

1) Bryde Christensen, født 31. juli 1889 i Vestervig.

d) Nielna Breinholt, født 18. november 1871 i Vestervig; tog jordemodereksamen 26. august 1896, reservejordemoder ved den Kgl. Fødselsstiftelse 1896-98: praktiserende jordemoder i København. – Ugift

e) Jens Breinholt, født 25. januar 1874 i Vestervig. Ejer af ”Tanderup” pr. Ribe. – Ugift.

f) Niels Magnus Breinholt, født 4. september 1878 i Vestervig; blev 1897 student fra Maribos Skole i København, tog 1904 medicinsk embedseksamen, reservelæge på Oringe Sindssygehospital 1. december 1904 – 1. april 1905; nedsatte sig som praktiserende læge i Nørre Hvam 1. juni 1905. – Gift 28. maj 1905 i Lyngby med Anna Dorothea Skovgaard Andersen, født 1. juli 1879 i Gundsølle (datter af portner Hans A. og Anna Skovgaard). – Ingen børn.

g) Signe Breinholt, født 25. oktober 1850 i Vestervig. – Gift 21. april 1903 på Rådhuset i Ribe

N. J. Stokholm og hustru

med Kristen Peter Rasmussen Thorslund, født 25. maj 1877 i Sandholts Lyndelse (søn af gårdejer Rasmus Christensen og Maren Pedersen Ploug). Ejer af ”Grangaard” ved Randers. – 1 barn:

1. Bjarke Breinholt Thorslund, født 4. januar 1904 på ”Tanderup” ved Ribe

b. Sophie Caroline Breinholt, født 13. oktober 1816 på ”Damsgaard” død der 27. oktober samme år.

e. Karen Marie Breinholt, født 8. maj 1818 på ”Damsgaard”, død 6. juni 1895 i Vestervig. – Gift 18. januar 1835 i Outrup med Niels Juelbye Stokholm, født 12. marts 1808 i Gudum. 1837 køber han sammen med sin ovennævnte svoger Jens Breinholt, ”Vestervig Kloster”, som de lod nedrive. Af de to gårde, der her byggedes, blev Niels Stokholm ejer af ”Vestervig Overgaard”. Død 8. april 1892 i Vestervig.

d. Niels Breinholt, født 10. juli 1819 på ”Damsgaard”. 22. oktober 1840 ægtede han Maren Stokholm og blev derved ejer af hendes fødegård ”Kabel”, som han solgte 1846 til proprietær J. C. M. Olsen for ca. 32.000 Rdl. Breinholt købte da – i forening med sin svoger Niels Stokholm til

Maren Breinholt f. Stokholm

Niels Breinholt

”Vestervig Overgaard” og sin farbroder Niels Munk Breinholt til ”Sønder Vinkel” – herregården ”Tandrup” i Thy, men allerede 1848, ved krigens udbrud solgte han gården.

Samme år døde ejeren af ”Spøttrup”, Nis Nissen, og et konsortium, hvoriblandt var Niels Breinholt, købte gården.

Dette konsortium frasolgte bøndergodset, og i 1855 overtog Breinholt gården som eneejer. Han begyndte da at anlægge et brænderi på gården, men efter flere års utrætteligt arbejde måtte han op

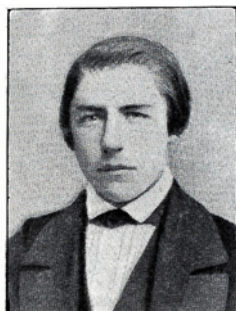

Spøttrup

Vægtertårnet på Spøttrup

give planen og søgte så at afhænde gården. Da dette ikke lykkedes, bortforpagtede han gården med undtagelse af "Gammelhede", der lå ca. ½ mil fra "Spøttrup". Hertil flyttede Breinholt og påbegyndte opdyrkningen af et betydeligt hede areal og udtørringen af en større sø, der hørte til gården. Ved denne udtørring indvikledes han i en lang proces med de til søen stødende lodsejere, der endte med et forbud mod søens tørlægning. Ved skøde af 22. oktober 1875 solgte han "Spøttrup" til proprietær Balle for 250.000 kr. og solgte kort efter "Gammelhede", hvorefter han flyttede til København. Imidlertid havde han søn Jens Stokholm Breinholt nedsat sig i London som kreaturkommissionær, og for at hjælpe sønnens forretning, besluttede han da at rejse til England, et foretagende, der måtte synes håbløst, da han

Christen Breinholt

var højt oppe i tresserne og næsten savnede ethvert kendskab til engelsk. Det lykkedes ham imidlertid i løbet af et par år, at få forretningen bragt i vejret, hvorefter han overlod sønnen forretningen og rejste tilbage til Danmark. Her købte han en gård i Silkeborgegnen, som han dog snart efter solgte, og købte så "Nygaard" i Ballerup sogn. Denne solgte han i 1898 og flyttede til København, hvor han døde 18. juli 1906. Hans hustru, Maren Stokholm, var født 13. august 1820 på "Kabel" og døde 24. juni 1884 i London – 10 børn:

1. Christen Breinholt, født 21. november 1841 på "Kabel", død 13. juli på "Spøttrup".
2. Mette Kirstine Breinholt født 19. september 1843 på "Kabel" – Gift 1. oktober 1863 i Rødding med Wilhelm Emilius Jensen født 16. november 1831 i København (søn af kobbersmedemester i København Peter Wilhelm J, og Wilhelmine Bolette Blom). Tog 8. april 1862 borgerskab som kobbersmedemester i København hvor han døde 20. juli 1901. – 7 børn:
  - a) Agnes Kirstine Jensen født 19. juli 1864 i København – Gift 8. november 1859 i København med Peter Holm Vestergaard født 5. november 1858 i Vodskov (søn af lærer Lars Christian Berthelsen Vestergaard og Nicoline Phillipsen). Landbrugskandidat 1891. Grosserer i København.
  - b) Charles Wilhelm Jensen født 7. maj 1867 i København kobbersmedemester i København, oldermand for kobbersmedelauget siden 1901. – Gift 29. maj 1902 i København med Caroline Henriette Dyring, født 13. december 1881 i København (datter af urmager Alfred D. og Josefina Landau).
  - c) Helene Jensen, født 17. maj 1870 i København. – Gift 11. november 1896 i København (søn af forretningsfører Julius Nicolai J, og Marie Elonora Petersen). Blev efter at have taget præliminær

W. E. Jensen og hustru

eksamen ansat som toldkontorist 1876, udnævnt til toldmedhjælper 23. november 1885, toldassistent 24. juli 1889. Toldoppebørselskontrollør 23. oktober 1901 og toldkontrollør i Horsens 22. april 1903.

d) Magnus Peter Jensen født 26. maj 1873 i København Metalvarefabrikant i København. – Ugift.

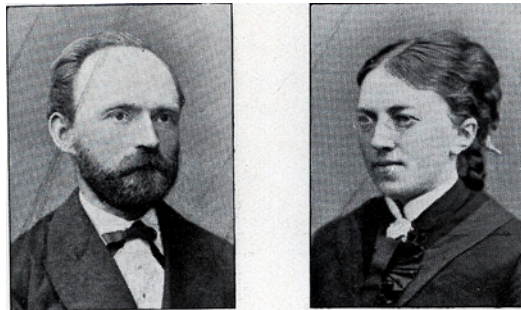
e) Johan Niels Jensen født 17. september 1876 i København. Direktør for aktieselskabet ”Sirius”, chokolade- og cocoa-fabrik i København. – Gift 25. oktober 1902 i København med Doris Christiane Jessen født 7. marts 1881 i København (datter af chokoladefabrikant Hans J. (Galle & Jessen) og Marie Juliane Rombens).

f) Anna Vilhelmine Jensen født 8. december 1878 i København

– Gift 9. maj 1899 i København med Kaj Hjalmar Kiellerup født 29. september 1875 i København (søn af jægermester Christian Abraham K. og Louise Augusta Worm). Assistent i ”Sparekassen for København og Omegn”.

g) Knud Georg Jensen, født 7. maj 1870 i København Juveler. – Ugift.

3. Anne Kirstine Breinholt født 21. april 1845 på ”Kabel”. – Gift 1. oktober 1863 i Rødding med sin fætter, landstingsmand, proprietær Breinholt.

J. P. Bach og hustru

4. En søn, født 31. juli 1847 i Lemvig, død der 1. august samme år.

5. Jensine Caroline Breinholt, født 28. januar 1849 på ”Kabel” død 16. september 1894 i Vestervig– Gift 31. december 1876 i København med Jens Peter Bach født 27. november 1844 i Starup, Ørding sogn (søn af gårdejer Christen Poulsen B. og Karen Marie Christensen). Tog 1867 borgerskab som købmand i Vestervig; medlem af Vestervig-Agger sogneråd 1882-1888 og blev 1895 formand for bankrådet for Thylands Bank. - 4 børn.

a) Christen Lyngby Bach født 19. april 1878 i Vestervig. Student fra Borgerdyd skolen i København 1896; cand. jur. 1903, herredsfuldmægtig i Vestervig. – Ugift.

b) Jenny Breinholt Bach, født 25. oktober 1880 i Vestervig, død 12. juni 1885.

c) Niels Breinholt Bach, født 6. september 1885 i Vestervig Stud. pharm. (red. 2012, Java Bach kaldet, død 12. marts 1973 på ejendommen ”Rodenbjerg”, Tåbel, Vestervig).

d) Jens Peter Bach født 6. december 1888 i Vestervig.

6. Jens Stokholm Breinholt, født 17. august 1851 på "Spøttrup" nedsatte sig i 1873 som kreaturkommissær i London og havde forretning her til 1888, hvorefter han flyttede til

J. S. Breinholt og hustru

Newcastle on Tyne. Her var han bosat til han 1891 oprettede en kreaturkommissionsforretning i Hamborg, hvor han siden har boet.. – Gift 1. gang 17. december 1874 i London med Charlotte Sara Leaver født 22. december 1856 i London, død 1. december 1893 i Hamborg. Gift 2. gang 22. april 1899 med Bertha Amalie Snowmann født 14. april 1870 i Pembridge Docks, England (datter af Henry S. og Mary Anniss). – 9 børn:

a) Jens Breinholt, født 14. december 1876 i London. Maler i London. – Gift 1905 med Elena Andersen.

b) Sara Charlotte Breinholt født 8. oktober 1877 i London død 21. april 1879.

c) Niels Ryberg Breinholt født 3. september 1878 i London, død 5. september samme år.

d) Hilda Breinholt, født 20. august 1879 i London. – Ugift.

e) Florence Breinholt født 26. oktober 1880 i London. – Gift 1905 i New York med W. E. Ufer bogholder i New York.

f) Valdemar Breinholt født 26. september 1881 i London Opholdssted ukendt.

Jenny Breinholt

Magnus Breinholt

g) Charles Breinholt født 3. januar 1883 i Brighton. – Opholdssted ukendt.

h) Dagmar Breinholt født 29. december 1885 i London. – Ugift.

i) Maud Breinholt født 6. februar 1886 i London. – Ugift.

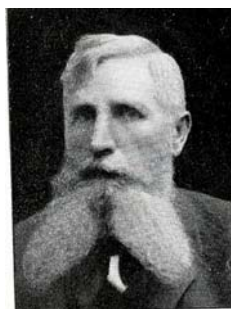
7. Jenny Breinholt født 6. februar 1855 på "Spøttrup"; bor i København. – Ugift.

8. Magnus Breinholt, født 27. januar 1857 på "Spøttrup" død der 28. januar 1867.

9. Karen Breinholt født 19. oktober 1860 på "Spøttrup". – Gift 19. oktober 1883 på Frederiksberg med Theodor Fritz Christian Weden født 26. november 1848 i København (søn af maskinmester ved det Kgl. Teater, Andreas Peter W og Marie Louise Gornitzka Bygningsingeniør ved Fyrvæsenet). Medlem af bestyrelsen for "Dansk Fiskeriforening" og "Møntsamlers foreningen". R. Dbg. 28. februar 1895. – 2 børn:

Karen Vedén F. Breinholt

Theodor Vedén

- a) Poul Breinholt Wedén født 2. maj 1888 på Frederiksberg.
b) Børge Breinholt Wedén født 7. maj 1897 på Frederiksberg.
10. Jens Christian Breinholt født 1. april 1863 på "Spøttrup død der 12. januar 1864.
e) Sophie Dorthea Breinholt født 26. september 1820 på "Damsgaard", død 5. oktober samme år.
f) Sophie Dorthea Breinholt, født 12. november 1821 på "Damsgaard", død der 10. december samme år.
g) Ane Margrethe Breinholt født 25. februar 1823 på "Damsgaard død 1. november 1882 på "Hegnet". – Gift 19. juni 1841 i Outrup med Jonas Casimir Ingwersen født 27. september 1813 på "Viufgaard" (søn af major Johannes Peter J. og Kirstine Poder). Fra 1838-43 var han forpagter på "Højriis" på Mors; købte 1841 hovedgården "Hegnet" i Tøndering sogn af godsejer Morten Qvistgaard til "Jungetgaard" for 26.000 Rdl., og 1856 "Vester Ladegaard" ved Ålborg. Han bortforpagtede da "Hegnet", som han atter overtog 1866. 1875 solgte Ingwersen "Vester Ladegaard" til Ålborg Kommune, men var allerede i 1872 flyttet tilbage til "Hegnet", som han året efter bortforpagtede til sine sønner Christen Breinholt Ingwersen. og Johannes Peter Ingwersen. Efter hustruens død 1882 overdrog han "Hegnet" til sønnen Johannes Peter Ingwersen. og flyttede til Skive, hvor han døde 27. februar 1887. – I over 50 år drev Ingwersen en stor forretning med kvæg til Husum; han var medstifter af Salling Landboforening, Salling Herreders Spare- og Lånebank og var i komiteen for banen fra Skive til Glyngøre. – 11 børn:

J. G. Ingwersen og hustru

1. Johannes Peter Ingwersen, født 23. januar 1843 på "Højriis" død 5. august 1847 i Viuf ved Kolding.
2. Kirstine Hermine Ingwersen født 3. oktober 1844 på "Hegnet", død 5. marts 1883 i Århus. – Gift 3. oktober 1868 i Tøndering med Anton Martinus Bülow, født 28. juni i Thisted (søn af overkrigskommissær, toldinspektør Magnus Martinus B. og Marie Dorthea Ingwersen). Drev indtil 1889 købmandsforretning i Århus; bor nu i København.
3. Sophie Kirstien Ingwersen, født 18. januar 1846 på "Hegnet", død der 18. marts samme år.
4. Johannes Peter Ingwersen, født 16. juli 1848 på "Hegnet". Efter et ophold i England 1865 påbegyndte Ingwersen en eksportforretning af kvæg til England og Tyskland. I løbet af nogle få år blev

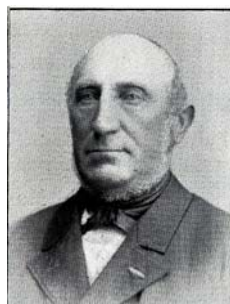
den en af de betydeligste eksportforretninger her i landet, men da forbuddet mod indførelse af levende dyr til England kom i 1892 opgav han delvis forretningen. 1873 havde han sammen med broderen Christen Breinholt Ingwersen overtaget ”Hegnet” i forpagtning på 10 år og med forkøbsret. Broderen døde imidlertid allerede i forpagtningens første år. Efter forpagtningstidens udløb i 1883 købte Ingwersen ”Hegnet” uden besætning og inventar af faderen for 138.000 kr. 1883-94 var han medlem af markedskommissionen for ”Ordnning af Kvæg- og Hestemarkederne” i Jylland Fyn. R. af Dgb. 12. maj 1894. – Gift 15. september 1874 i Ålborg med Edele Marie Riis Bonne, født 5. december 1852 i Ålborg (datter af vognfabrikant i Ålborg Thomas B. og Hansine Kirstine Bonnesen).

5. Christen Breinholt Ingwersen, født 6. december 1849 på ”Hegnet”. Var sammen med sin ovennævnte broder forpagter på ”Hegnet”, død 3. januar 1874 i Ålborg. – Ugift.

6. Marie Jensine Kirstine Ingwersen, født 12. februar 1851 på ”Hegnet”, døde som ugift 2. juni 1889 i København.

Birgitte Breinholt f. Carstensen

Poul Stokholm Breinholt

7. Christiane Theodora Ingwersen, født 12. maj 1852 på ”Hegnet”, død 20. november 1888 i Århus. – Gift 24. juni 1884 i Århus med købmand Anton Martinus Bülow, født 28. juni 1838 i Thisted (han var 1. gang gift med hendes ovennævnte søster Kirstine Hermine I).

8. Morten Quistgaard Ingwersen, født 1. maj 1854 på ”Hegnet”. Forvalter på ”Hegnet”, død 23. marts 1879.

9. Peter Jessen Broder Feddersen Ingwersen, født 24. oktober 1856 på ”Hegnet”, død 24. oktober 1858 på ”Vester Ladegaard” ved Ålborg.

10. Carl Gjørtz Ingwersen, født 31. december 1857 i Ålborg. Student fra Schneekloths Skole i København 1876. Død 20. september 1884 i København. – Ugift.

11. Peter Jessen Broder Feddersen Breinholt, født 24. maj 1859 på ”Vester Ladegaard” ved Ålborg. Købmand i Marseille, død der 1900.

h) Poul Stokholm Breinholt, født 23. august 1825 på ”Damsgaard”. Han fik sin skolegang hos degnen i Outrup. Når der var tale om tal højere end 1000, kunne læreren sige: ”Det kaldes en million, men det skal i ikke bryde jer om, lille børn, for det er noget, en aldrig får brug for”. Poul Breinholt blev aldrig stærk i at regne på tavle eller papir. Men han regnede desto bedre i hovedet og fik endda adskilligt at gøre med tal højere end 1000. Læsning var heller ikke hans stærke side. Der er kun en bog, der vides at han har læst helt igennem – Robinson Crusoe. Desto mere lærte han ved at se sig om. Han var nok ikke mere end 14 år gammel, da han var med til at drive store flokke af magre stude til Husum, og faderen lod ham blive dernede et års tid, for at han kunne lære at forstå og udtrykke sig på tysk⁷.

I tyveårsalderen blev Breinholt ejer af ”Boddum Bisgaard”, som faderen købte til ham. Denne gård fik han snart sat i god drift. Han indførte ”korthornskvæg” på sin gård og begyndte at fede. To gan-

⁷ Af en artikel i Højskolebladet for 15. januar 1904 af professor Ludvig Schrøder.

ge årlig var han på Husum marked i Itzehoe og flere steder for at sælge stude. Han påtog sig også at ekspedere stude for andre. Da Jernbanen var kommet i gang fra Struer til Århus, lejede han dampskibe til at føre stude fra Thisted, fra Doverodde og fra Mors til Struer; derfra lod han dem gå med ekstratog til Århus, hvorfra de så førtes med dampskib til Flensborg. Senere, da jernbanen sydfra var bygget til Fredericia gik studene så videre med banen til Husum. Da den østjyske bane var færdig i 1868, gik Breinholt's ekstratog med stude fra Struer til Husum.

Boddum Bisgaard

Da Esbjerg havn var bygget, og det forenede Dampskibsselskab begyndte at sejle derfra til England med kvæg, behøvede det, at have "en dygtig, velkendt mand, som alle stolede på", til at være dets repræsentant på stedet. Det skulle være en mand, der "både kunne varetage selskabets og kreaturafsenderens interesse, have tilsyn både i stalde og i skibe". De forretninger, Breinholt før havde haft med at sende stude fra Århus til Flensborg og Fredericia, havde bragt ham i forbindelse med Paul Pedersen, der dengang havde sine egne dampskibe, men nu var gået ind under "de forenede". Han kunne indestå for, at der i Jylland ingen var, der egnede sig bedre til denne stilling end Paul Breinholt, og denne påtog sig at gøre et forsøg.

Efter at "Riberhus" 24. juni 1875 havde åbnet Englandsruten fra Esbjerg, måtte han hver mandag morgen forlade sit hjem for at gå med dampskibet til Struer og derfra med den nyåbnede vest bane til Esbjerg, hvor han tog imod kreaturerne om tirsdagen og afsende dem med skibet om onsdagen. Derpå gav han sig straks på rejse omkring i Jylland for at få landmændene til at fede og udføre over Esbjerg. Hans mange slægtsskabsforbindelser hjalp ham godt på Vestkysten; men det gjaldt om også at få øst boerne med, for at ruten kunne svare regning. Han kom gerne hjem først lørdag aften. Han var sognerådsformand og måtte da varetage de dertil hørende forretninger med møder og skrivelser om søndagen.

Imidlertid fik han tro til, at udførselen af fedekvæg til England havde fremtiden for sig, og den 27. august 1876 tog han bolig i Esbjerg med sin familie. Det var en vanskelig overgang, da han fra den store gård, hvor han havde levet i 30 år, flyttede ind i den lille lejlighed i Esbjerg, som var den eneste, han kunne få. De var 9 personer, der kom fra "Boddum Bisgaard", og der var kun 3 værelser med et kvistkammer på loftet og et pigekammer i kælderen, som de nu måtte nøjes med.

Til sin egen fremtidsbolig udså han sig straks en grund ved "Bavnehøj". Men ejeren forlangte 133 ører pr. kvadratalen, så fandt Breinholt det rigtigst at give tid. Han fik senere grunden for 25 øre pr. kvadratalen. Her byggede han det hus, der var hans hjem fra august 1878 til hans død.

En del år før han kom til Esbjerg, havde han haft et stort tab ved en nabo, som han havde lånt penge, og dette bidrog til, at han med sin familie måtte leve meget tarveligt. Det var han for øvrigt vant til. Han kunne være ked af det, når en svovlstik ikke kunne slå til for ham til at tænde to lamper, eller når han skulle give mere end 5 øre for et pund hvilling. Men samtidig var hans hus overordentligt gæstfrit, og han hjalp mange mennesker ud af forlegenheder.

Han kunne låne en mand, som det kneb for, 100 kr. uden udsigt til at få dem igen. Og når det gjaldt om at sætte noget i gang, der kunne fremme Esbjergs vel, holdt han sig aldrig tilbage, men kunne vove tusinder⁸.

Sammen med sognepræst A. G. Kemp i Jerne og skibsbygger Dahl fik Breinholt gennemført, at Esbjerg fik sin egen kirke, der blev indviet 1887 og hvortil Breinholt og hustru skænkede en kristusfigur. Året efter, 27. januar, blev Breinholt udnævnt til Ridder af Dannebrog og valgtes i 1892 ved oprettelsen af Esbjerg Fanø Bank til formand i bankrådet.

Ane Elisabeth Breinholt

Mette Kirstine Breinholt

Gården "Boddum Bisgaard" solgte Breinholt i 1884 til hestehandler Niels Buch for 85.000 kr. men da denne nogle år efter fortrød købet, tilbagekøbte Breinholt gården i 1892, og solgte den atter i 1895 – denne gang uden besætning – til den nuværende ejer proprietær L. Bruhn, for 80.000 kr., død 22. juli 1897 i Esbjerg. – Gift 26. juni 1852 i Boddum med Bigitte Gjøe Carstensen, født 26. juli 1833 i Aggerholm præstegård (datter af sognepræst Christian Brandt C. og Hansine Elisabeth Lillelund), død 15. januar 1889 i Esbjerg. – 11 børn.

1. Mette Kirstine Breinholt, født 24. juli 1853 på "Boddum Bisgaard"; bor som ugift i Esbjerg.
2. Ane Elisabeth Breinholt, født 5. august 1854 på "Boddum Bisgaard"; bor som ugift i Esbjerg.
3. Hansine Elisabeth Breinholt, født 5. februar 1856 på "Boddum Bisgaard"; død der 13. august 1871.
4. Christen Breinholt, født 13. december 1857 på "Boddum Bisgaard"; død der 18. september 1859.
5. Christian Brandt Breinholt, født 13. august 1859 på "Boddum Bisgaard"; død der 23. august samme år.

Christen Breinholt og hustru

6. Christen Breinholt, født 8. april 1863 på "Boddum Bisgaard"; tog præliminæreksamen i Thisted og foretog derefter til 1881 en rejse til udlandet for at uddanne sig i sprog. Efter hjemkomsten blev Breinholt ansat på "Det forenede Dampskibsselskabs" kontor i København og ansattes 1. juli 1883

---

⁸ Efter professor Ludvig Schrøders artikel i "Højskolebladet" for 15. januar 1904 om "Esbjerg og gamle Breinholt.

som bestyrer af dette selskabs ekspedition i Esbjerg; blev samme år forretningsfører for ”Søassurance Selskabet Esbjerg”. 25. februar 1885 udnævntes Breinholt til Svensk – Norsk vicekonsul i Esbjerg, 21. november 1893 til tysk konsul og efter Sverrig og Norges adskillelse 27. oktober 1905 til Svensk vicekonsul. 1. oktober 1902 fratrådte Breinholt sin stilling som bestyrer af ”Det forenede Dampskibsselskabs” ekspedition og oprettede en assuranceforretning, der foruden ”Statsanstalten for Livsforsikring” og ”Lloyds”, som han hidtil havde repræsenteret, kom til at omfatte, ”Det kgl. octr. Søassurance Kompagni”, ” Nye Danske Brandforsikrings Selskab” og ”Hånd i Hånd” m. fl. 1904 startede Breinholt ”Sejlskibs-Selskabet Scandia”, der nu omfatter fem skibe med en samlet tonnage på 1190 tons; driver tillige skibsmæglerforretning. Deltog i oprettelsen af Esbjerg-Gjesing plantage; var samme år medstifter af Esbjerg Sparekasse og 1902 af Esbjerg Bombebøsse. 1904 købte han sammen med sine to brødre og sin søster Kirstine Breinholt 226 Tdr. land hede i Guldager sogn, hvoraf der nu er beplantet 83 Tdr. land. Formand i bankrådet for Esbjerg-Fanø Bank siden 1898, medlem af bestyrelsen for ”Historisk Samfund for Ribe Amt” fra dets stiftelse 1902 og formand i Esbjerg Handelsforening fra 3. september 1902. Ridder af den svenske Vasaorden 26. januar 1905.

Maren Breinholt

C. B. Breinholt

– Gift 15. april 1887 i Odense med Ida Marie Henriette Jespersen, født 6. september 1865 i Odense (datter af kammerassessor, prokurator Hans Christian J. og Johanne Thomine Aagaard).

a) Astrid Therese Breinholt, født 11. april 1890 i Esbjerg.

7. Christian Brandt Breinholt, født 13. august 1864 på ”Boddum Bisgaard”; tog præliminæreksamen i Thisted 1890; lærte derefter landvæsenet og blev 1884, efter et ophold i England, ansat i faderens ekspeditionsfirma i Esbjerg, som han overtog efter faderens død 22. juli 1897. – Gift 14. februar 1905 i Christiania med Maren Karine Holm, født 9. november 1872 på Holmen i Lier, Norge (datter af bygmester Niels Gundersen H. og Else Marthine Holm). – Ingen børn.

8. Bang Vindfeldt Breinholt, født 13. marts 1866 på ”Boddum Bisgaard”; tog præliminæreksamen i Thisted 1882 og var derefter i maskinlære til 1887. Året efter rejste Breinholt til Zürich og studerede her ved Eidgenössische Polytechnikum, hvorfra han tog afgangseksamen med diplom som maskiningeniør 1892. Vendte derefter tilbage til Danmark og var indtil 1894 ingeniør ved firmaet Koefoed & Hauberg.

Olga Breinholt f. Lammers

B. V. Breinholt

Samme år nedsatte Breinholt sig som maskinfabrikant og jernstøber i Odense som medindehaver af firmaet M. P. Allerups efterfølger og da dette firma i 1901 gik over til et aktieselskab, valgtes Breinholt til formand, hvilken stilling han endnu beklæder.

Var medlem af ligningskommissionen for Odense købstad 1898 til 1901, hvilket år Breinholt flyttede til København, hvor han siden har boet, og driver nu der privat ingeniørvirksomhed. I oktober 1904 deltog Breinholt i stiftelsen af tørvefabrikken "Aktieselskabet Aamosen" ved Vedde St., Sjælland, i hvilket selskab han var formand fra dets stiftelse til 1. maj 1906 og blev derefter valgt til salgsleder.

Har siden 1905 været medindehaver af ingeniørfirmaet T. H. Mahler & Co. i Vejle og er medejer af hedeplantagen "Breinholternes Plantage" kaldet ved Guldager.

A. Kløvborg og hustru

– Gift 2. september 1892 i Horsens med Olga Valborg Lammers, født 30. april 1866 i Horsens, datter af kommunelærer August Peter Christian L. og Laura Olivia Simonsen. – 1 barn:

a) Ellen Breinholt, født 14. juni 1896 i Odense.

9. Marie Othonia Breinholt, født 6. februar 1868 på "Boddum Bisgaard". – Gift 30. april 1889 i Esbjerg med Anders Kløvborg, født 6. januar 1856 i Thisted, søn af købmand Anders Andersen K. og Jacobine Thomsen. Tog skolelærereksamen på Reimer og Søborgs kursus i København 1874, stud. priv. 1875, cand. theol. 23. juni 1882; blev 29. maj 1884 udnævnt til ordineret medhjælper for Jelling og Hover, ordineret 11. juni samme år. Sognepræst ved Guldager 16. april 1886 og fra slutningen af 1887 tillige hjælpepræst for Jerne, Skads og Esbjerg. Sognepræst i Brejninge på Tåsinge 11. maj 1891. – Ingen børn.

10. Karen Theodora Breinholt, født 6. april 1870 på "Boddum Bisgaard". – Gift 24. november 1896 i Esbjerg med Hans Christensen, født 12. januar 1867 i Kjøbenhoved, Nordslesvig, søn af boelsmand, dannebrogsmænd Jesper C. og Ane Kathrine Sørensen; tog dyrlægeeksamen 1892; nedsatte sig som pragt. dyrlæge i Esbjerg 1893, slagtningsinspektør ved Statens Eksportslagteri i Esbjerg samme år, kontrollerende dyrlæge ved samme 1904. – 6 børn:

a) Alma Breinholt Christensen, født 3. december 1897 i Esbjerg.

b) Ebba Breinholt Christensen, født 6. oktober 1900 i Esbjerg.

c) Gerda Breinholt Christensen, født 15. september 1901 i Esbjerg.

d) Rigmor Breinholt Christensen, født 20. september 1902 i Esbjerg.

e) Ingrid Breinholt Christensen, født 25. marts 1904 i Esbjerg.

f) Poul Breinholt Christensen, født 30. april 1905 i Esbjerg.

11. Hansine Elisabeth Breinholt, født 30. april 1873 på "Boddum Bisgaard", død 7. april 1891 i Esbjerg.

i. Jørgen Christian Breinholt, født 8. november 1827 på "Damsgaard". Efter faderens død 1851 overtog Breinholt "Damsgaard", som blev sat til 30.000 Rdl. Foruden gårdens drift beskæftigede Breinholt sig med hestehandel og havde en betydelig forretning på udlandet med heste og stude. 1.

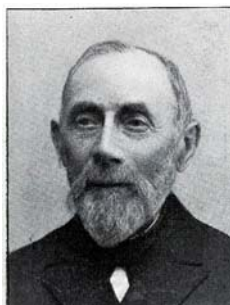
H. E. Breinholt

april 1885 bortforpagtede han "Damsgaard" til sin søn Christen B. til hvem han solgte den ved skøde af 11. december 1891.

H. Christensen og hustru

I årenes løb var Breinholt betroet en stor del tillidshverv; han var således medlem af Outrup sogneråd 1863-69, medlem af Thisted Amtsråd 1869-85, var i samme periode landvæsenskommissær og gentagne gange udnævnt til dommer ved statsdyrskuer. Bor nu i København. – Gift 15. februar 1856 i Lem med Maren Buch, født 3. december 1836 på "Holmgaard" ved Ringkøbing, datter af proprietær Niels Lauritz B og Maren Stokholm. – 16 børn:

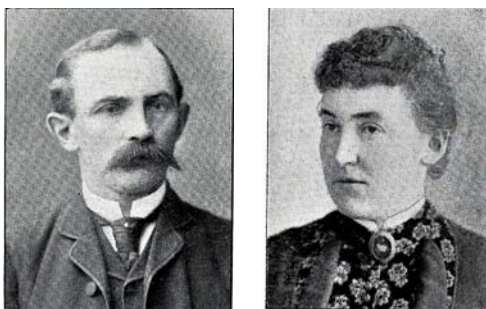

Jørgen Chr. Breinholt

Maren Breinholt f. Buch

1) Mette Kirstine Breinholt, født 19. februar 1882 i Outrup med Søren Refsgaard Jørgensen, født 28. april 1852 på "Tangsgaard", Gudum sogn, søn af proprietær Hagen J. og Jensine Refsgaard. Drev fra 1870-82 i kompagni med faderen kreaturhandel på Tyskland; startede 1882 kreaturkommissions forretning i Newcastle on Tyne, som han var indehaver af til 1891, da han købte "Vestermølle" i Ramme sogn, hvilken gård han endnu ejer. – 2 børn:

S. R. Jørgensen og hustru

a) Hagen Christian Jørgensen, født 30. august 1884 i Newcastle on Tyne; ansat i skibsrederforretning i Riga.

B) Georg Jørgensen, født 9. december 1896 i Ramme.

2. Niels Laurits Buch Breinholt, født 12. april 1859 på "Damsgaard". Efter 9 år at have haft kreaturkommissions forretning i London, rejste han 1886 til Amerika, hvor han siden har været handelsrejsende for vinfirmaet A. Bauer & Co. Bor i Minneapolis, Minnesota, USA. – gift 6. juli 1882 i Bulderup, Slesvig, med Ingeborg Marie Sønnichsen, født 16. juni 1861 på "Haistruphoff", Haistrup sogn, Slesvig, datter af proprietær Thomas S. og Anna Vilhelmine Ingeborg Marie Breinholt, født 5. april 1883 i London, ugift.

Ingeborg Breinholt f. Sønnichsen

N. L. B. Breinholt

b) Christian Thomas Breinholt, født 7. januar 1886 i Haistrup sogn, Slesvig.

c) Niels Bush Breinholt, født 14. juli 1895 i Omaha, Nebraska, USA.

Maren Breinholt f. Overgaard

C. Breinholt

3) Christia Breinholt, født 12. maj 1861 på "Damsgaard". Overtog 1. april 1885 "Damsgaard" i forpagtning og købte den ved skøde 11. december 1891 for 150.000 kr. Det var det tredje og sidste slægtsled, der blev ejer af "Damsgaard", idet Breinholt ved skøde af 1. maj 1901 solgte gården til proprietær N. Overgaard for 170.000 kr. Breinholt flyttede herefter til København og nedsatte sig som kreaturkommissionær. – Gift 27. marts 1885 i Sundby, Mors, med Marie Cecilie Overgaard,

født 26. januar 1862 på "Overgaard", Sundby sogn, datter af gårdejer Ole Hedegaard O. og Inger Marie Jensen. – 9 børn:

a) Jørgen Christian Breinholt, født 28. december 1885 på "Damsgaard". Opholder sig hos sin onkel Jens Breinholt i Oklahoma, USA:

b) Otto Breinholt, født 26. marts 1887 på "Damsgaard"; rejste i foråret 1906 til Oklahoma, USA. hvor han lærer landvæsen hos sin onkel Jens Breinholt.

c) Holger Breinholt, født 1. januar 1889 på "Damsgaard", død der 6. juni 1901.

d) Ejnar Breinholt, født 23. oktober 1890 på "Damsgaard".

e) Magnus Breinholt, født 29. februar 1892 på "Damsgaard", død der 26. marts 1893.

f) Alfred Breinholt, født 26. november 1893 på "Damsgaard".

g) Niels Buch Breinholt, født 7. juli 1895 på "Damsgaard".

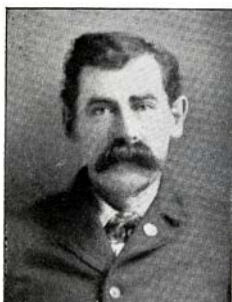
h) Maren Helene Breinholt, født 31. marts 1897 på "Damsgaard".

i) Ellen Sofie Breinholt, født 26. februar 1901 på "Damsgaard".

4. En dødfødt søn 6. juni 1862.

5. Maren Breinholt, født 4. december 1863 på "Damsgaard", død der 20. juni 1864.

6. Jens Breinholt, født 15. juni på "Damsgaard". Efter endt skolegang på Thisted Realskole kom han til landvæsenet; blev forvalter på "Gunderupgaard" og rejste 1890 til Amerika, hvor han i begyndelsen havde forskellige stillinger f. eks. opvarter, hotelpotier, forpagter og agent. Bor nu som farmer nær Billings, Oklahoma, USA.

Jens Breinholt og hustru

Jens Brinholts farm i Oklahoma

– "Jeg har rejst en del, levet i 5 stater, er ikke fattig, ej heller rig, har et godt helbred og et temmelig godt humør, og altid for Danmark, både først og sidst".⁹ – Gift 15. juni 1898 i Polk, Kay County, Oklahoma, med Anna Belle Prather, datter af John Wesley P. – 3 børn:

a) Maren Belle Breinholt, født 6. juli 1899 på "Denmark Farm" Oklahoma, USA.

b) Thelma Fern Breinholt, født 14. november 1900 på "Denmark Farm", Oklahoma, USA.

c) Gladys Breinholt, født 20. september 1903 på "Denmark Farm", Oklahoma, USA.

7. Maren Breinholt, født 26. oktober 1866 på "Damsgaard", død der 7. maj 1867.

P. S. Breinholt

⁹ Af et brev til udgiveren.

8. Poul Stokholm Buch Breinholt, født 28. december 1867 på ”Damsgaard”, lærte landvæsenet på ”Damsgaard” og rejste 1889 til Amerika; bor nu som landmand i Oklahoma, USA. – ugift.

9. Maren Breinholt, født 26. januar 1893 på Frederiksberg med Lauritz Ditlev Lauritzen, født 23. november 1859 i Ribe, søn af tømmerhandler i Ribe, Jørgen L. og Frederikke Sophie Pontoppidan. Gennemgik 1876 Grüners Handelsakademi i København og kom derefter i faderens tømmerhandel i Ribe. Da faderen i 1884 oprettede en filial i Esbjerg, blev Lauritzen bestyrer af denne, men tog dog først 1888 fast ophold i Esbjerg; anlagde samme år et skibsrederi her og førte samtidig i nogle år, forretning med korn og foderstoffer, bygningsartikler og smør.

L. D. Lauritzen og hustru

Deltog 1891 i anlæggelse af Esbjerg-Gjesing Plantage og samme år i oprettelsen af Esbjerg-Fanø Bank; startede 1895 dampskibsselskabet ”Vesterhavet”, og 1899 og 1900 dampskibsselskaberne ”Jylland” og ”Dania”; købte 1902 ca. 150 tdr. land hede i Jerne og påbegyndte opdyrkningen og beplantningen heraf, lod samme år beplante 15 tdr. land plantage i Vognsbøl; indførte og fordelte i 1903, 2000 sække kartofler og påbegyndte agitationen for eksport af kartofler til England; deltog 1897 i oprettelsen af trikotagefabrikken, 1898 af Valsemøllen og anlagde i 1904 rebslageriet i Esbjerg. 1893 blev Lauritzen udnævnt til fransk konsul i Esbjerg og 7. juni samme år til Ridder af Dannebrog; var 1898-1900 medlem af byrådet i Esbjerg, 1898-1902 formand for Handelsforeningen og 1899-1905 medlem af Havnerådet. – 5 børn:

a) Erik Lauritzen, født 9. juni 1894 i Esbjerg.

b) Anna Lauritzen, født 18. august 1895 i Esbjerg.

c) Ivar Lauritzen, født 29. november 1897 i Esbjerg, død der 15. januar 1899.

d) Ivar Lauritzen, født 25. marts 1900 i Esbjerg.

e) Knud Lauritzen, født 12. april 1904 i Esbjerg.

10. Carl Breinholt, født 8. november 1870 på ”Damsgaard”, død der 23. december samme år.

11. Karen Breinholt, født 22. juli 1872 på ”Damsgaard”, død der 21. december samme år.

12. Martin Kristian Breinholt, født 27. januar 1874 på ”Damsgaard”, død der 11. juni samme år.

13. Kristian Martin Breinholt født 27. februar 1875 på ”Damsgaard”, død der 18. juli samme år.

14. Peter Stokholm Breinholt, født 26. marts 1876 på ”Damsgaard”, død der 10. marts 1877.

15. Peter Breinholt, født 28. juli 1878 på ”Damsgaard”; rejste 1896 til Amerika; bor nu som landmand i Oklahoma, USA. – Ugift.

Peter Breinholt

Viggo Breinholt

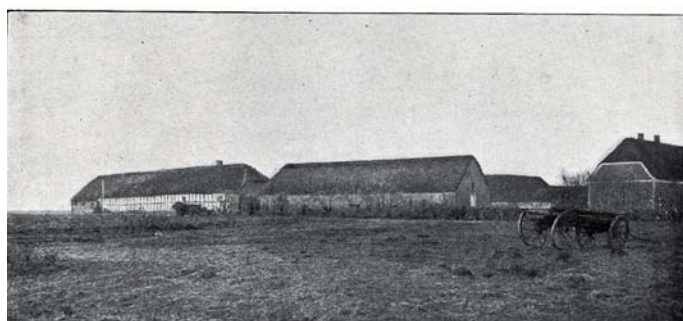
10. Viggo Breinholt, født 11. maj 1881 på ”Damsgaard”. Guldsmed i København. – Ugift.

k) En dødfødt søn, født 3. juli 1832.

l) En dødfødt søn, født 22. maj 1833.

m) En dødfødt søn, født 2. august 1835.

2. Maren Breinholt, født 1. oktober 1797 i Humlum, død 5. juli 1851 på ”Staby Kjærgaard”. – Gift 8. juni 1822 i Heldum med Chresten Jensen Ebbensgaard, døbt 17. maj 1767 i Sir, søn af gårdejer Jens Madsen, kaldet Pilgaard, og Bodil Marie Christensdatter. 6. maj 1796 havde han ægtet Anne Kirstine Mogensdatter, født ca. 1749. Hun blev første gang gift 9. juni 1775 i Ulvborg med Laurs Nielsen, ejer af ”Ebbensgaard”, og efter hans død, 9. juli 1793, ægtede hun 20. juni 1794 Frederik Christian Jepsen Øgaard. Han døde imidlertid allerede året efter, den 19. september 1795, og hun giftede sig da tredje gang med Christian Jensen, der antog navnet Ebbensgaard. Kort efter hustruens død, 17. april 1821 købte han ”Pallesbjerg” og ægtede da Maren Breinholt. 1825 købte han ”Staby Kjærgaard” sammen med sin svigerfader, Jens Breinholt til ”Sønder Vinkel”, men boede stedse på ”Pallesbjerg”, hvor han døde 17. februar 1836. – 6 børn:

Pallesbjerg

a) Karen Ebbensgaard, født 9. maj 1823 på ”Pallesbjerg”; bor i København. – Gift 21. marts 1844 i Staby med Peter Teglblænder Hjardemaal, født 7. april 1822 på ”Bubbel”, Vestervig sogn, søn af kammerraad Ole Hedegaard Adolph H. til ”Bubbel” og Maren Teglblænder, ejer af ”Bubbel”; død 6. juli 1892 i Hurup.

b) Jens Breinholt Ebbensgaard, født 18. maj 1824 på ”Pallesbjerg”. Ejer af ”Pallesbjerg”, død der 24. marts 1868. – Gift 24. marts 1849 i Ejsing med Mette Hansine Caroline Windfeld, født 3. maj 1830 på ”Landthing”, Ejsing sogn, datter af proprietær Claudius Hansen W. og Karen Strandbygaard, død 22. oktober 1888 i Skive.

c) Marie Ebbensgaard, født 29. maj 1825 på ”Pallesbjerg”, død 4. april 1895 i Opstrup, Stadil sogn. – Gift 27. september 1854 i Staby med Knud Nielsen, født 21. september 1829 i Staby, søn af proprietær Niels Knudsen og Johanne Kirstine Pedersdatter, gårdejer i Opstrup, Stadil sogn, død 8. december 1879.

d) Jensine Ebbensgaard, født 26. april 1827 på ”Pallesbjerg”. – Gift 8. november 1850 i Staby med Jørgen Bang Windfeld, født 3. oktober 1823 på ”Landthing” (broder til ovennævnte proprietær Jens Breinholt Ebbensgaards hustru Mette Hansine Caroline, født Windfeld). Ejer af ”Landthing”, Ejsing sogn, død der 3. januar 1866.

e) Ane Margrethe Ebbensgaard, født 9. december 1828 på ”Pallesbjerg”. – Gift 1. gang 21. marts 1844 i Staby med Peter Severin Hjardemaal, født 16. november 1819 på ”Bubbel” (broder til ovennævnte proprietær Peter T. Hjardemaal). Ejer af ”Futtrup” i Heltborg sogn i Thy, død der 6. oktober 1847. – Gift 2. gang 6. januar 1849 i Heltborg med Preben Bille Brahe Dahl Fabricius, født 14. juli 1819 i Sjørring, søn af konsistorialraad, præst i Sjørring, Johannes F og Nicoline Henriette Elisa-

beth Dahl. Forpagter af Sjørring Præstegaard, indtil han ved sit giftermål overtog ”Futtrup”. Ægteparret bor nu hos en adoptivdatter, gift med dyrlæge Læssøe, Ydby.

Ingeborg Breinholt f. Buch

Niels Munch Breinholt

f) Chresten Ebbensgaard, født 26. juni 1836 på ”Pallesbjerg”. Efter moderens død, arvede han ”Staby Kjærgaard” som han solgte 1862. 1859 købte han ”Hanbjerg Hougaard” for 150.000 kr. og 1878 ”Rammegaard” ved Lemvig. Bor på ”Hanbjerg Hougaard”.

3. Niels Munch Breinholt, født 10. februar 1801 på ”Sønder Vinkel”. Allerede som dreng viste han levende interesse for landbrug og navnlig den del deraf, hvorpå det vestjyske landbrug dengang overvejende var baseret, nemlig heste og stude, af hvilken indtægten væsentligt beroede på en omhyggelig pasning sommer og vinter og på et handelstalent ved køb og salg af besætningen, der som ofte skiftedes halvårlig. I en tidlig alder begyndte han omsætningen af gårdens heste- og kvægbesætning, et hverv som et medfødt handelstalent gjorde ham vel egnet til, og efter i flere år at have bestyret ”Sønder Vinkel” for faderen, solgte denne ham gården ved skøde af 24. september 1830 for 4200 Rdl.

Offentlige tillidshverv søgte Niels Breinholt så vidt muligt at slippe for, men holdt sig dog aldrig tilbage, når det gjaldt om at støtte eller starte et for egen almennyttigt foretagende. Han var således medstifter af ”Skodborg-Vandfuld herreders Dyrskueforening” og af ”Sparekassen for Lemvig og Omegn”, af hvis direktion han i flere år var medlem.

N. B. Breinholt og hustru

I omtrent en menneskealder var Breinholt sognefoged i Heldum; hans varetagelse af denne bestilling var ret ejendommelig, idet han nemlig lod alle sognefoged- og de dertil knyttede lægdsmandsforretninger udføre af en fuldmægtig, der ligeledes mødte som lægdsmand ved de årlige udskrivningssessioner. – Død 1. juni 1872 på ”Sønder Vinkel”. – Gift 17. september 1831 i Ringkøbing med Ingeborg Buch, født 1. august 1807 i Ringkøbing, datter af møllejer Niels Munk Jensen B. og Birthe Andersdatter. Død 27. juni 1882 på ”Sønder Vinkel”. – 6 børn:

a. Niels Buch Breinholt, født 18. maj 1832 på ”Sønder Vinkel”. Kom efter sin konfirmation på et gymnasium i Hamborg, men flygtede derfra ved krigens udbrud i 1848 til hjemmet, hvor han oplærtes i landbrug og kreaturhandel og uddannede sig yderligere heri ved et længere ophold i England og hyppige besøg i Hertugdømmerne. Kun 22 år gammel blev Breinholt i 1854 ejer af ”Vandborg

Vestergaard” og drev samtidig, indtil sit giftermål, en udstrakt kreaturhandel på England, Holsten og Slesvig.

Skønt opført og oplært i studehold og handel med stude, var Breinholt den første i sin egn, der til manges forbauselse gik over til mejeribrug; var ligeledes den første på egnen, der indførte en regelret og gennemført dræning på et så tidligt tidspunkt, at da der i mange miles omkreds endnu ikke fandtes drænrørsfabrikker, måtte der det første år hentes en skibsladning fra Egersund ved Flensborg. Ved købet i 1854 gav Breinholt 70.000 kr. for ”Vandborg-Vestergaard”; ved salget i 1904 blev den uden besætning takseret til 230.000 kr., et godt vidnesbyrd om ejendommens fremgang ved Breinholts ejetid. ”Vandborg-Vestergaard”, der har et tilliggende af 265 Tdr. land særdeles fortrinlige og højt kultiverede jorde med ca. 26½ Tdr. hartkorn, er ikke blot herredets største, men også bedste avlsgård, overhovedet en af de bedste i hele amtet, den har imidlertid ingen historie, da den er dannet ved sammenlæg af 4 bønder gårde – ”Vestergaard”, ”Halgaard”, ”Bjerregaard” og ”Mølgaard”, der alle i sin tid var fæstegårde under baroniet ”Rysensteen”, hvis birkeskrive, Warelmann, beboede og drev den førstnævnte af dem.

Rysensteen

Vandborg-Vestergaard

Omtrent samtidig med salget af denne gård købte Breinholt herregården ”Rysensteen”, tidligere herresæde for det nedlagte baroni af samme navn. – ”Rysensteen” er en af de få gårde i Vestjylland, der har bevaret sit oprindelige herregårdsmæssige præg, idet dens højtliggende, trefløjede borggård er omgivet af voldgrave og betydelige levninger af volde, skanser og udenværker, samt ligger i fornem afstand fra ladegården. Gården har en interessant og meget gammel historie, der rækker tilbage til tiden omkring kristendommens indførelse, den har nemlig i århundreder ligget under Ribe bispestol, til hvilken den omtrent år 1000 antages at være skænket af biskop Odinkar.

Bispestolen lod gården befæste og benævnte den ”Castorum Bøfflingæ”, den beboedes af biskoppelege lensmænd af adelige slægter, som Bille, Juel, Munk, Kaas m. fl., indtil den ved reformationen 1536 inddrogtes under Kronen, hvorefter den fik prædikat af ”kongeligt slot” og i gamle dokumenter altid nævnes som ”Bøffling Slot”, på hvilken fra nu af kongens lensmænd over Bøvling amt havde sæde; disse tilhørte delvis de samme adelsslægter, som tidligere bispestolens, hvortil dog senere kom Skeelerne, Ruderne, Gyldenstjerne, Sehestederne m. fl.

I året 1627 blev slottet indtaget af ”de kejserlige” (Brandenburgere), der holdt borgen besat i over år og dag og huserede så slemt med den, at den krævede en ombygning, hvilken også Christian IV lod foretage i årene 1638 og 39; navnlig stammerhoved- og midterfløjen fra den tid, kun er de under den liggende stærke og hvælvede kældere betydelig ældre, medens den her afbillede interessante kongekamin vistnok er yngre, thi de på kaminen i højt relief anbragte billeder af en konge og en dronning forestiller formentlig Frederik den fjerde og hans gemalinde. År 1644 indtoges borgen atter, denne gang af ”Svenskerne”, der længe holdt den besat og grundig udplyndrede den og molesterede bygningerne således, at der i årene 1648-49 igen måtte foretages betydelige restaurationsarbejder, medens der siden (mærkelig nok heller ikke i baroniets tid) synes at være nævneværdige

forandringer ved den siden Christian IV opførte hovedfløj, så denne, der særlig tjener som herskabsbolig, såvel i ydre som i indre indretning står så godt som uforandret den dag i dag.

I 1661 indkaldtes hertil den hollandske fæstningsbygger, general Rüse, der bl. a. anlagde Citadellet ved København; han fik derved mange penge til gode og da kongens kasse var stærkt medtaget, anlagde han som betaling "Bøvling Slot" tilligemed 2000 Tdr. hartkorn bøndergods og mange kirker samt andre herligheder, blandt hvilke blot skal nævnes forstrandsret, birkeret, og eneret til østersfangst ved Ringkøbing.

Kamin på Rysenstein

Rüse optoges derefter i den danske adelsstand som friherre, og 1672 ophøjedes "Bøvling Slot" med gods til baroni, der bestod til 1797, da det ved kgl. bevilling nedlagdes, og hele godset solgtes mod, at der blev sat en fideikommiskapital i stedet. Ved overgangen til baroni forandredes det gamle navn "Bøvling" til det tyske (efter stifteren opkaldte) navn "Rüsenstein", der, uagtet det lyder således i erektionspatentet, dog hurtig fordanskedes til "Rysenstein", men bemærkelsesværdigt er det, at navnet selv i denne danske form havde så stor vanskelighed ved at finde indgang i befolkningen, at en stor del af denne endnu vedblivende kalder "Rysenstein" for "Bøvling", et træk, der vidner smukt om folkets sunde konservatisme.

Efter opnået myndighedsalder blev Breinholt valgt til medlem af Ringkøbing amtsråd og havde sæde her fra 1858-64; var medlem af Vandborg sogneråd 1859-64; sekretær og næstformand i Skodbog-Vandfuld herreders og Lemvig Købstads Landboforening 1855-70; blev 1861 konstitueret som sandflugtskommisær og udnævntes ved Sandflugtsvæsenets omordning i 1868 til overklitfoged for Ringkøbing amt, men fik som sådan efter egen begæring afsked 1877.

1. oktober 1870 valgtes Breinholt til Landstingsmand for 8. kreds og har siden uafbrudt været medlem af Landstinget; var fra 1874-84 medlem af den af regeringen nedsatte kystsikringskommission, der i den tid, den arbejdede, lod udføre en række prøveforsøg til kystsikringsforanstaltninger til værn for den med undergang Limfjordstange. Medlem af Landbokommissionen af 1894, af kommissionen angående Statsbanedrift af 1898, af Tuberkulosekommissionen af 1901 og i 1904 Landstingets suppleant i Overskyldrådet.

I journalistisk henseende har Breinholt udfoldet en ikke ringe virksomhed, der hovedsagelig har fundet plads i dagblade, særlig "Nationaltidende", og drejer det sig om de i tiden aktuelle spørgsmål, som f.eks. Guldmøntfonden, Told, Skibsafgift. Havnevæsen og navnlig kystsikring og de i forbindelse hermed stående planer. 29. august 1887 udnævntes Breinholt til Ridder af Dannebrog, 26. maj 1892 til Dannebrogsmænd og 8. april 1898 til Etatsråd. – Om Etatsråd Breinholt skriver H. Wulff i sit arbejde: "Den danske Rigsdag 1879-81" følgende:

"Breinholt er udgået fra en rig og meget anset slægt ovre i Vestjylland.

Igennem flere led havde slægten vundet større og større område, både i almindelig anseelse og i økonomisk og åndelig retning. Et vidnesbyrd om en ikke almindelig modenhed og blik for tidens krav kan udledes deraf, at Breinholts fader, der havde udbredte handelsforbindelser nede i Holsten, fandt på at sætte sønnen i skole i Hamborg, hvorved denne selvfølgelig fik en uddannelse, der gik videre og i en anden retning end de fleste proprietærsønner på hin tid i Jylland.

I Hamborg tilbragte Breinholt altså en del af sin ungdom, og navnlig i de bevægede forårsdage 1848 fik han her, hvor han var de forskellige bevægelser så tæt på livet, et indtryk, der gav ham en for hans alder tidlig modenhed. Da fjenden væltede ind over Danmarks grænser, ilede den unge dansker, der havde arvet fædrenes store kærlighed til fødelandet, hjem til Danmark og nåede efter allehånde farer og eventyr sin fædrenegård. Hans ophold og oplærelse i Hamborg øvede en blivende indflydelse på den unge mand, og dette i forbindelse med alvorlige selvstudier og mange senere udenlandsrejser har givet ham et friere og mere overlegent blik på forholdene, end de allerfleste af hans standsfæller have.

Han blev alt i en ung alder større ejendomsbesidder, og han kastede sig med iver over landbruget. Hans ualmindelige evner og endnu mere ualmindelige kundskaber skaffede ham hurtig en større indflydelse, hvortil jo også hans økonomiske uafhængighed bidrog. Der blev tillige lagt beslag på hans kræfter både i kommunale og økonomiske råd”.

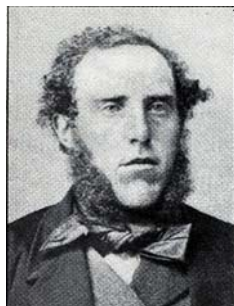
”Han er et godt hoved med en let og klar opfattelse. Han taler smukt, klart og godt; men det er ikke ofte han tager ordet. I havnespørgsmål, vej og vandsager samt i hegnsspørgsmål anses han med rette for en autoritet, og han tager altid livlig del i forhandlingerne om sådanne ting, hvor hans mening stedse høres med opmærksomhed.

Han roses som et dygtigt og flittigt medlem af udvalgene. Mest interesse synes han at nære for de jyske havneanlæg, her har han gjort grundige studier og både i blade pjecer ydet meget værdifulde bidrag til dette vigtige spørgsmåls drøftelse”.

10. september 1858 ægtede han i Visby ved Tønder, Anna Jacobine Knudsen, født 14. april 1839 i Forballum i Sønderjylland, datter af godsejer Knud Lausten K. til ”Trøjborg” m. fl. og Gyde Marie Oksen. – Ingen børn.

b. Karen Breinholt, født 22. december 1838 i Heldum, død der 29. december samme år.

c. Jens Breinholt, født 5. marts 1835 i Heldum. Efter faderens død overtog han sammen med sin nedennævnte broder Jens Stokholm Breinholt ”Sønder Vinkel”, hvor han døde 11. november 1885. – Ugift.

Jens Breinholt

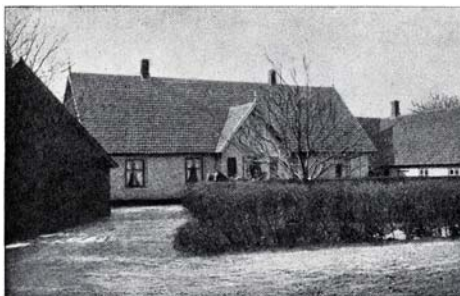

Peter Stokholm Breinholt

d. Peter Stokholm Breinholt, født 24. april 1837 i Heldum. 1857 overtog Breinholt ”Volder” i Ramme sogn for 24.800 kr. Gården, der dengang lå i hede og sumpe, blev i hans ejetid en af de mest veldrevne gårde på egnen. Fra 1870 og til sin død var Breinholt bestyrelsesmedlem i den stedlige landboforening; blev 1874 valgt til sognerådsformand for Dybe-Ramme sogneråd og havde sæde her, indtil han i 1880 valgtes til medlem af Ringkøbing amtsråd, et hverv, han beklædte lige til sin død.

Fra 1879 var Breinholt medlem af bestyrelsen for Lemvig-Vemb banen, blev 1880 udnævnt til landvæsenskommissær og fra 1885, formand i repræsentantskabet for Lemvig Bank. Var 1886 medstifter af den første Tyende- og Arbejderspareforening og fra 1894 medlem af bestyrelsen for danske Landbrugeres Andels- Selskab ”Frejr”. Andre tillidshverv, som Breinholt beklædte, kan nævnes, bestyrelsesmedlem for Lemvig-Thyborøn banen, medlem af overskatterrådet for Ringkø-

bing amt og formand i kommissionen for oprettelse af landarbejderhjem i Ringkøbing amt. Ridder af Dannebrog 16. november 1897. Død 31. juli 1906 på ”Volder”. – Ugift.

Volder

e. Jens Stokholm Breinholt, født 20. juli 1839 i Heldum. Ved faderens død 1872 overtog han ”Sønder Vinkel” sammen med sin broder Jens Breinholt og blev efter dennes død 1885 enejer af gården. 1874 var Breinholt medstifter af Lemvig Bank og har siden været direktør for denne; var ligeledes medstifter af Lemvig og Omegns Tyende-Sparekasse, af hvis bestyrelse han endnu er medlem.

Jens Stokholm Breinholt

Fra 1897-98 var Breinholt folketingsmand for Ringkøbing amts 2. kreds. I mange år har han været medlem af bestyrelsen for Lemvig-Vemb og Lemvig-Thyborøn banerne. Var 1880-82 og 1895-97 formand for Tørring-Heldum sogneråd og har gentagne gange været dommer ved Ringkøbing amts dyrskuer og ligeledes ved jyske Landboforeningers fællesskuer; blev 23. juni 1899 udnævnt til Ridder af Dannebrog. – Ugift.

f. Karen Breinholt, født 28. juni 1843 i Heldum. Død 12. december 1903 i København. – Gift 27. oktober 1871 i Heldum med Mads Agger, født 26. marts 1839 på ”Vadskjærgaard”, søn af proprietær Jens Christian A. og Ceciliane Johanne Smith.

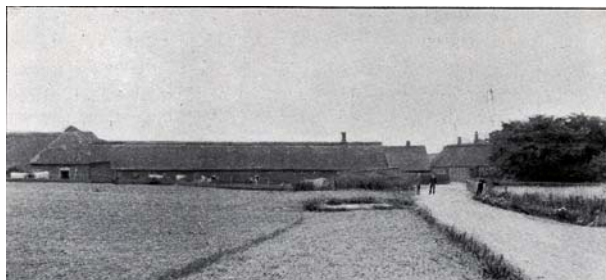
M. Agger og hustru

Overtog ”Vadskjærgaard” efter faderen ved skøde af 29. april 1869. Formand i Tørring-Heldum sogneråd 1888-94. Medlem af bestyrelsen for Skodborg-Vandfuld herreders og Lemvig Købstads

Landboforening, for Skodborg-Vandfuld herreders Tyende- og Arbejderforening, for Lemvigkredsens Højrevælgerforening og for Lemvig Sparekasse; mangeårig repræsentant i ”Jyske Landejendomsbesidderes Kreditforening” for Ringkøbing amt. Formand i hesteavlforeningen ”Vest Lemvig” og medlem af Statsskuekommissionen for Ringkøbing amt; har i mange år været dommer ved de lokale dyrskuer og ved de forenede jyske landboforeningers årlige fællesdyrskuer samt ved landmandsforsamlingerne i Randers 1894 og i Odense 1900. – 9 børn.

1) Christian Agger, født 10. april 1873 på ”Vadskjærgaard”, død der samme dag.

2) Jens Christian Agger, født 11. august 1874 på ”Vadskjærgaard”; tog 1891 præliminæreksamen og kom derefter til landvæsenet; blev 12. september 1898 sekondløjtnant i rytteriet og 1. januar 1904 løjtnant i rytteriets forstærkning; studerer nu jura. – Ugift.

Vadskjærgaard

3) Niels Breinholt Agger, født 2. december 1875 på ”Vadskjærgaard”; tog præliminæreksamen 1891 og lærte derefter landvæsenet hos sin onkel, proprietær Jens Breinholt til ”Sønder Vinkel”, hvor han nu er forvalter.

4) Niels Lauritz Agger, født 21. januar 1877 på ”Vadskjærgaard”, død der 11. august 1882.

5) Ceciliane Johanne Agger, født 17. december 1878 på ”Vadskjærgaard”. – gift 29. oktober 1903 i Tørring med Nikolaj Bruhn, søn af proprietær Ernst Peter Frederik Christian B. og Birgitte Buch. Ejer af ”Rydbjerg” ved Ringkøbing.

6) Peter Vinkel Agger, født 11. november 1879 på ”Vadskjærgaard”; tog præliminæreksamen 1895, maskinisteksamen 1900 og adgangseksamen til polyteknisk læreanstalt 1901; stud. polyt. – Ugift.

Ingvar Breinholt Agger, født 21. november 1882 på ”Vadskjærgaard”; tog præliminæreksamen 1899. Bestyrer af ”Volder”. – Ugift.

9) Knud Lauritz Agger, født 4. marts 1884 på ”Vadskjærgaard”. Landmand.

B. Maren Breinholt, døbt 16. november 1760 i Humlum; begravet der 28. januar 1770.

C. Mariane Breinholt, døbt 13. marts 1763 i Humlum, død 29. juli 1844 i Nørlem. – Gift 7. oktober 1795 i Nørre Nissum med Niels Christian Lund, født ca. 1764. Kort efter brylluppet overtog han svigerfaderens ejendom, ”Kongensgaard” i Nørre Nissum sogn, som han solgte ved skøde af 22. juni 1831 for 4000 Rdl. til H. C. Høgh til ”Rammegaard”, efter at han året i forvejen havde fået bevilling til udparcellering. Gården havde da 16 Tdr. 6 Skp. hartkorn. Lund flyttede derefter til sin svigersøn, J. P. Michelsen på ”Sofielyst” i Nørlem sogn, hvor han døde 22. juli 1852. – I ægteskabet var der 7 børn, om hvilke det dog ikke er lykkedes at få så fyldige oplysninger som ønskeligt:

a. Christen Lund, født 26. juli 1796 i Nørre Nissum. 4. juni 1819 holdt han bryllup i Resen med enken Anne Poulsdatter af Mellem-Toftum.

b. Else Cathrine Lund, født 4. januar 1798 i Nørre Nissum. 1832 og 1835 nævnes hun som fadder ved søsteren Bodil Marie Michelsens børns dåb i Nørlem; formodentlig død ugift.

c. Bodil Marie Lund, født 4. januar 1800 i Nørre Nissum, begravet der 9. maj samme år.

d. Bodil Marie Lund, født 7. februar 1801 i Nørre Nissum. – 20. september 1828 blev hun gift i Nørlem med Jens Peiter Michelsen; ejer af ”Sofielyst” i Nørlem sogn.

- e. Laust Mathias Lund, født 5. april 1802 i Nørre Nissum. Han anføres da boende i Sønderskov, og hustruen anføres som Maren Poulsdatter.
- f. Maren Lund, født 13. maj 1805 i Nørre Nissum. – 3. februar 1826 blev hun gift med Christen Jepsen Bjerre, gårdmand i Fabjerg sogn, senere i Nørre Nissum sogn.
- g. Jens Nicolaj Lund, født 23. juni 1807 i Nørre Nissum. Gårdmand i Nordenkjær i Lomborg sogn. – Gift 22. december 1831 med Maren Christensdatter Sodbjerg.
- D. Peter Breinholt, døbt 11. august 1765 i Humlum, begravet der 14. juni 1771.
- E. Anders Breinholt, døbt 17. maj 1767 i Humlum, død der 2 uger gammel.
- F. Ane Kirstine Breinholt, døbt 16. maj 1769 i Humlum, begravet der 15. juli 1770.
- G. Maren Breinholt, døbt 11. august 1771 i Humlum, begravet der 26. marts 1779.
- H. Ane Kirstine Breinholt, døbt 10. juli 1774 i Humlum, begravet der 5. august 1790.
- J. Ane Margrethe Breinholt, døbt 8. april 1776 i Humlum, død 7. marts 1814 på ”Kabel”. – Gift 1800¹⁰ i Humlum med Peder Ibsen, født ca. 1780. Ved sit giftermål blev han ejer af hustruens fødegård ”Breinholt” i Humlum, som han købte af svigerfaderen for 3500 Rdl. Han døde her 28. oktober 1848. – 7 børn.
- a. Ib Ibsen, født 24. juni 1801 i Humlum. Efter at han en tid havde sejlet som sømand, begyndte han at studere kirurgi, tog kirurgisk eksamen 1826; blev prosector, konservator og lærer i praktisk anatomi ved Kirurgisk Akademi 1827, karakteriseret regimentskirurg 1837, medlem af Medicinsk Selskab 1838, lærer i praktisk anatomi ved fakultetet 1842, lektor i anatomi 1847, professor 1849. Fik 1842 svensk fortjenstmedalje i guld, Ridder af Dannebrog 1850, af St Annaordenen 1858, af Nordstjerne ordenen 1860 og af nederlandsk egekrone 1861. Død 12. maj 1862 i København. – Gift 7. november 1823 med Caroline Christiane Böschen, født 4. marts 1805 i København, datter af strømpevæver Johan Heinrich B. og Karen Sophie Dahl. Død 22. januar 1850 i København.
- b. Christen Breinholt Ibsen, døbt 24. december 1802 i Humlum, begravet der 6. maj 1804.
- c. Kirstine Ibsen, døbt 21. februar 1805 i Humlum, død 12. september 1857 i Øster Assels. – Gift 24. november 1824 med Peter Severin Fønss Bendix, født 9. november 1799, søn af sognepræst Peter Christian B. og Abelone Cathrine Jørgensen. Eksamineret jur. 1817, prokurator i Nykøbing på Mors, ejer af ”Cathrinelund” i Øster Assels sogn, død 16. november 1858 i Øster Assels.
- d. Bodil Marie Ibsen, døbt 22. april 1807 i Humlum, død der 25. oktober 1823.
- e. Cathrine Ibsen, døbt 1. oktober 1808 i Humlum, død 28. november 1829 i Vandborg. – Gift 14. maj 1828 i Lemvig med Christopher Bernt Claudi, født 1799 i Brøndbyøster, søn af birkedommer Bendix C. og Anne Marie Birkholz. Ejer af ”Grydsbæk”, kst. inspektør for Redningsvæsenet i Nørrejylland, justitsråd, Ridder af Dannebrog 3. juli 1852, D. M. 17. september 1865 R. St. Stan. 2, S. V. 3. Død 6. maj 1850. – Gift 2 gange med Louise Holst, død 19. februar 1887.
- f. Christen Breinholt Ibsen, døbt 14. januar 1811 i Humlum, begravet der 9. juni samme år.
- g. Lauritz Breinholt Ibsen, døbt 1. marts 1812 i Humlum, begravet der 30. marts samme år.
- K. Ane Kirstine Breinholt, født 10. november 1780 i Humlum, død 31. januar 1859 i Vestervig. – Gift 1. gang 16. august 1804 på ”Kabel” med Chresten Møller, født ca. 1781. Efter svigerfaderens død 1804 bestyrede han ”Kabel”. – Gift 2. gang 18. oktober 1818 i Nørlem med Jens Stokholm, født 22. marts 1779 i Nørre Nissum. Ejer af ”Nørre Vinkel” i Heldum sogn og fra 1814 – ved sit giftermål – tillige ejer af ”Kabel”. Død 9. april 1844 i Nørlem. Han var 1. gang gift 4. januar 1805 med hendes nedenstående søster, Karen Breinholt. – 4 børn af 1 ægteskab¹¹:
- a. Sidsel Marie Møller, født 4. april 1805 i Nørlem, død 5. juni 1891 på ”Øllufgaard”. – Gift 29. marts 1828 i Nørlem med Hans Windfeld, født 21. april 1806 i Vester Nebel, søn af proprietær

¹⁰ Vielsesdagen er ikke indført i Humlum kirkebog, hvorimod der er indført en erklæring, dateret 2. maj 1800, om, at de ”ikke er beslægtede og bundne ved ægteskabsløfte til 3. person”.

¹¹ Børn af 2. Ægteskab.

Ane Kirstine Stokholm f. Breinholt

Kappel

Hans W. og Anne Spangberg Lykke. Ejer af "Øllufgaard" i Vester Nebel sogn, død der 23. december 1873.

b. Bodil Marie Møller, født 8. november 1806 i Nørlem, død 17. februar 1892 i Tøving, Galtrup sogn. – Gift 7. april 1830 i Nørlem med Peter Jensen, kaldet Munch, født 23. januar 1804 i Jestrup, Lyngs sogn, søn af gårdmand Jens Larsen (Munch) og Mette Olesdatter. Ejer af "Peterslund" i Øster Assels sogn, død der 28. januar 1883.

c. Christen Breinholt Møller, født 28. december 1808 i Nørlem. Ejer af "Nørre Vinkel" i Heldum sogn, død der 16. marts 1885. – Gift 15. april 1828 i Heldum med Anne Madsdatter, født 8. august 1801 i Heldum, datter af gårdmand Mads Jensen Østergaard og Maren Jensdatter, død 24. marts 1874 i Heldum.

d. Anna Møller, født 26. marts 1811 i Nørlem, død der 15. juli 1831. – Ugift.

L. Karen Breinholt, født 22. februar 1784 i Humlum, død 1. september 1815 i Heldum. – Gift 4. januar 1805 på "Nørre Vinkel" med Jens Stokholm, født 22. marts 1779 i Nørre Nissum. Ejer af "Nørre Vinkel" i Heldum sogn. – Han blev gift 2 gange, 18. oktober 1818 i Nørlem med hendes søster Ane Kirstine Breinholt og blev derved ejer af "Kappel". Død 9. april 1844 i Nørlem. 2 børn.

Jens Stokholm

Slægten Stokholm

Familien Stokholm, der så ofte er indgiftet i den Breinholt'ske slægt, stammer fra gården "Stokholm" i Nørre Nissum sogn. I midten af det 18. århundrede ejedes denne gård af Christian (Christen) Jensen, kaldet Stokholm. Han var født ca. 1723 og døde i Nørre Nissum 1787, begravet 8. august. Hans hustru Maren Madsdatter var født ca. 1735 og blev begravet i Nørre Nissum 27. januar 1804. I modsætning til slægten Breinholt optog ikke alle dette ægtepars børn navnet Stokholm, men nogle kaldte sig Christiansen (Christensen) efter faderens fornavn, og det er grunden til, at ikke alle børnenes senere skæbner kendes. – I ægteskabet var der 9 børn:

A. Jens Stokholm, døbt 26. december 1759 i Nørre Nissum, død der 4. maj 1832. – Gift 28. februar 1800 i Nørre Nissum med Mette Catrine Pedersdatter, døbt 4. april 1774 i Nørre Nissum, datter af gårdejer Peder Lauritzen og Karen Pedersdatter Touberg, død 20. marts 1843 i Nørre Nissum. – I Ægteskabet var der 4 børn, der kaldte sig Byskov efter faderens gård.

B. Mads Stokholm, døbt 2. august 1761 i Nørre Nissum. 1787 nævntes han i skiftet efter faderen, men senere er intet fundet om ham.

C. Niels Stokholm, døbt 1. juli 1764 i Nørre Nissum. Ejer af ”Herpinggaard” i Trans sogn, død 5. juli 1836. – Gift med Zidse Cathrine Andersdatter¹², begravet 3. december 1814 i Trans. – 1 barn:
1. Cathrine Marie Stokholm, døbt 24. november 1814 i Fjaltring, død 10. februar 1851 i Trans. – Gift 17. juni 1837 med Ole Hedegaard Christian Kastberg, født 27. august 1806 i Heldum sogn, søn af gårdejer Peder Christensen K. og Mariane Christensdatter. Ejer af ”Herpinggaard”, død den 14. november 1879.

D. Karen Stokholm, døbt 24. juni 1766 i Nørre Nissum, død 29. juni 1848 på ”Staby Kjærgaard”. – Gift 1793 med Jens Breinholt til ”Sønder Vinkel”.

E. Peder Stokholm, døbt 10. juli 1768 i Nørre Nissum, begravet 1769.

F. Else Stokholm, døbt 27. maj 1770 i Nørre Nissum. 1787 nævnes hun i skiftet efter faderen, men senere er intet fundet om hende.

G. Peder Stokholm, døbt 18. juli 1773 i Nørre Nissum. Gårdejer Legind, død der 18. juli 1828. – Ugift.

H. Poul Stokholm, døbt 3. februar 1776, ejer af ”Sindbjerggaard” i Redsted sogn, død 5. januar 1822. – Gift med Maren Støvlbech, døbt 8. maj 1785 i Redsted, datter af Peder S. til ”Sindbjerggaard” og Mariane Balsby, død 23. marts 1853 i Redsted. Hun gift 1. gang 8. oktober 1802 i Redsted med gårdejer Niels Juelby Sand, født ca. 1782, begravet 28. juni 1806 i Gudum. – 5 børn.

1. Niels Juelby Stokholm, døbt 12. marts 1808 i Gudum. Ejer af ”Vestervig Overgaard”, død 8. april 1892. – Gift 18. januar 1835 i Outrup med Karen Marie Breinholt, født 8. maj 1818 i Outrup, død 6. juni 1895 i Vestervig. – 5 børn.

a. Maren Stokholm, født 4. juli 1836 i Vestervig. – Gift 10. juni 1854 i Vestervig med Jacob Hald Hestbech, født 13. september 1827 i Skive, søn af købmand Erik H og Johanne Margrethe Lund, ejer af ”Refsgaard” i Hurup sogn, død 12. juli 1895 i Ydby.

b. Mette Kirstine Stokholm, født 23. april 1838 i Vestervig, død der 25. december 1855.

c. Poul Stokholm, født 19. november 1840 i Vestervig. Overtog efter faderen ”Vestervig Overgaard”. Bor nu som partikulier i Thisted. – Ugift.

Poul Stokholm

Christen Stokholm

d. Karen Stokholm, født 11. januar 1843 i Vestervig. – Gift 27. marts 1866 i Vestervig med Andreas Eske Bendixen, født 11. september 1832 i Thisted, søn af konsul, tobaksfabrikant Frederik Carl B. og Mariane Emilie Augusta von Mehren, ejer af ”Skibstedgaard”. Død 22. november 1844 i Vestervig.

e. Christen Breinholt Stokholm, født 26. november 1844 i Vestervig, død der 21. marts 1870. – Ugift.

Maren Stokholm, døbt 30. september 1810 i Gudum, død 17. august 1890 på ”Sønder Holmgaard”. – gift 27. september 1833 i Redsted med Niels Lauritz Buch, født 13. september 1809 i Ringkøbing, søn af møllejer Niels Jensen B. og Birthe Andersdatter. Ejer af ”Sønder Holmgaard” ved Ringkøbing, død 9. november 1872.

¹² Hendes fødsel er ikke fundet.

3. Mariane Stokholm, døbt 11. august 1812 i Redsted, begravet der 14. februar 1813.
4. Christiane Stokholm, født 25. maj 1814 i Redsted, død 27. februar 1886 i Øster Hvidbjerg. – Gift 3. april 1833 med Jens Jensen, kaldet Højgaard, døbt 10. juli 1799 i Redsted, søn af husmand Jens Jepsen og Maren Pedersdatter, gårdmand i Redsted, død 7. august 1865 i Øster Hvidbjerg.
5. Mariane Cathrine Stokholm, født 2. august 1816 i Redsted. – Gift 30. september 1841 i Redsted med Jens Maltesen, kaldet Kirk, født 12. august 1810 i Nørlem, søn af Malte Madsen og Anne Jensdatter, gårdmand i Lem ved Lemvig, død 24. maj 1877 i Nørlem.
- J. Jens Stokholm, født 22. marts 1779 i Nørre Nissum. Ejer af ”Nørre Vinkel” og blev ved sit 2. giftermål tillige ejer af ”Kabel”, død 9. april 1844 i Nørlem. – Gift 1. gang 4. januar 1805 på ”Nørre Vinkel” med Karen Breinholt, født 22. februar 1784 i Humlum, død der 1. september 1815. Gift 2. gang 18. oktober 1818 i Nørlem med Ane Kirstine Breinholt, søster til hans første Hustru, født 10. november 1780 i Humlum, død 31. januar 1859 i Vestervig. Hun gift 1. gang 16. august 1804 på ”Kabel” med Christen Møller, født ca 1781. Ejer af ”Kabel”, død 20. februar 1814. – 7 børn:
  1. En dødfødt søn, født 10. februar 1806.
  2. Christian Breinholt Stokholm, født 27. juli 1807 i Heldum, død der 13. september 1813.
  3. En dødfødt søn, født 2. juli 1809.
  4. Christian Stokholm, født 24. maj 1813 i Heldum, død der 25. maj samme år.
  5. En dødfødt datter, født 26. maj 1814.
  6. Karen Stokholm, født 3. november 1818 på ”Kabel”, død 22. oktober 1886 i Vestervig. – Gift 13. oktober 1838 i Nørlem med proprietær Jens Breinholt til ”Vestervig Nedergaard”.
  7. Maren Stokholm, født 13. august 1820 på ”Kabel”, død 24. juni 1884 i London. – Gift 22. oktober med proprietær Niels Breinholt.

Nogle slægtserindringer

Af N. B. Breinholt

Som nedskriver af de i overskriften angivne ”Slægtserindringer” må det være mig tilladt i et par indledende ord at gøre rede for deres tilblivelse og fremkomst, der skyldes, at jeg ved velvilje fra udgiveren af foranstående stam- og slægtsbog tidligt havde fået indblik i dens plan, der (selv om denne end fra et genealogisk synspunkt måtte være den ene korrekte) langtfra ville tilfredsstille de forventninger, jeg forud havde knyttet til det lille værk, idet det forekom mig, at der derefter ville savnes oplysninger om mange af slægtsfødrenes livsfærd og derigennem en karakteristik af disse og deres betydning for slægten, hvoriblandt adskillige medlemmer, der efter min mening frembød interesse og hvis ejendommeligheder antagelig for en ikke ringe del kan have givet slægten sit præg.

For at give stødet til en afhjælpning af denne formentlige mangel, nedskrev jeg nogle af mine slægtserindringer – både overleverede og selvoplevede – dem jeg, som en af de ældste i familien, kunne antages at sidde inde med i større mål end de fleste. Min hensigt med denne nedskrivning var udelukkende at give udgiveren et materiale, hvoraf de under bogens udarbejdelse kunne uddrage og benytte, hvad de fandt passende. Jeg afleverede disse mine optegnelser stykkevis og efterhånden, som de blev nedskrevne i de mellemrum, der levnedes mig fra andet arbejde. Udgiverne fandt det imidlertid vanskeligt at gøre de uddrag af mine optegnelser, som jeg havde tænkt dem benyttede til, og foreslog mig derfor, at lade dem i deres helhed ledsage ”Slægtsbogen” som et lille anhang; men da jeg i et korrekturtryk læste dem i sammenhæng, tiltalte de mig langtfra, de vakte intet af den faderkærlighed til eget barn, der vel som oftest rører sig hos en forfatter. Tværtimod måtte jeg nære stærke betænkeligheder ved at lade mine optegnelser komme frem i den mangelfulde form, der var en naturlig følge af deres stodvise og improviserede tilbliven.

Udgiverne delte imidlertid ikke mine betænkeligheder, men fastholdt indtrængende deres ønske, ligesom de bestemt frarådede en fornyet bearbejdelse og eventuel beskæring af mine optegnelser, hvad jeg havde antydnet som i hvert fald en betingelse for, at de offentliggjordes under mit navn og ansvar. Udgivernes opfattelse støttedes desuden stærkt i et brev fra lederen af "Genealogisk Institut" justitsråd Elvius, i hvilket han udtaler, at den charme, som mit udarbejdede manuskript besidder, næsten uundgåelig vilde gå tabt ved en omarbejdelse, da en sådan, selv en nok så nænsom, næppe kunne opnå at berøve "Erindringerne" det præg af varme og uforbeholdenhed, som nu særlig giver dem deres værdi i modsætning til de memoireværker, der kun alt for ofte giver læseren en følelse af, at de er nedskrevne og tilrettelagt for offentliggørelse.

Overfor disse påvirkninger, svækkedes ganske vist min modvilje mod at lade optegnelser, som jeg kun havde tænkt mig som et udgiver leveret råmateriale, komme ubearbejdede frem, men de ville ikke have været tilstrækkelige til at forandre min opfattelse, dersom ikke en anden betragtning havde gjort sig gældende, den nemlig, der i denne sag fra første færd har lagt pennen i min hånd, den ifølge hvilken det var og er mig en hjertesag: "for kommende generationer at redde de slægtserindringer, som upåtvivlelig ellers ville gå tabt". Jeg ved nemlig, hvor megen pris jeg ville have sat på lignende slægtsoptegnelser af en af vore forfædre, selv om de havde været ret ubehjælpsomt affattede, og i kraft af denne følelse stoler jeg på, at i en kommende tid vil et eller andet medlem af familien være glad og taknemlig for mine nu følgende optegnelser, så ufuldstændige og mangelfulde de end i og for sig kunne være.

*****

Lige fra dreng af hørte jeg egnens folk omtale "Breinholterne" som en gammel slægt, men hvor gammel vidste dog ingen rede på, og udtalelserne indeholdt vistnok som oftest en mild antydning af at, med slægtens ælde fulgte også forpligtigelser, så det var en ikke ueffen indledning til hos navnets bærere at opnå et eller andet.

"Breinholterne" betragtedes nemlig som en mellemting af storbønder, handelsmænd og herremænd, som man, da de i kraft heraf kunne gribe ind i mange forhold, gerne ville stå sig godt med, og de tiltaltes derfor aldrig med "Du" men de ældre med "I", de yngre med "Han" eller "Hun", der senere hen afløstes med det moderne "De", ligesom de næsten altid hilstes med hatteaftagning. Disse småting kunne, så ubetydelige de end er, og vistnok tjene til at belyse Breinholternes stedlige sociale position i løbet af forrige århundrede. Langt mere reel betydning havde imidlertid den egenskab hos slægten, at næste alle dens medlemmer var inkarnerede studehandlere; men for ret at forstå betydningen heraf, må man sætte sig et godt stykke tilbage i tiden for at se, hvilken rolle studehandelen den gang spillede i de vestjyske egne, og da slægtens økonomiske stilling og dens indflydelse stod i den højeste forbindelse med den handel, vil nogle af mine ungdomserindringer herom næppe være på urette plads, måske endog have en smule kulturhistorisk interesse.

Ligesom landbruget i nutiden er optaget af ko- og svinehold, af andelsmejerier og andelsslagterier, således drejede sig i Vestjylland for et par menneskealdre siden næsten alt om stude, det var dem, der bar landbruget, det var dem, der fangede hele interessen og var hovedgenstand for alle samtaler, selv byfolk og embedsmænd måtte, så godt de formåede, følge strømmen, om de end i deres hjerte foragtede al denne evindelige studesnak. Studene udførtes dengang, dels som magre, dels som halvfede (de såkaldte "Staldstude") til Hertugdømmerne, hvor de forår og efterår hovedsagelig solgtes på markederne i Husum og Itzehoe, hvortil de dreves i løsgående flokke på 30 til 50 stykker af 2 a` 3 drivere. Studene led naturligvis meget under den lange vandring, der ofte strakte sig over vej-længder af 30 til 40 mil og medtog 8 a` 12 dage, særligt om foråret var den bratte overgang fra måneders stilleståen og den varme stald til lange marcher og ophold i åben luft i al slags vejr både dag

og nat næsten barbarisk, samtidig med at den ernæring, der bødес dyrene undervejs, var utrolig ussel (ca. 8 pund simpelt hør pr. styk og pr. døgn).

Som følge heraf var navnlig staldstudene, der var gående, velplejede og næsten fede fra hjemstedet, ved ankomsten til Husum næppe til at genkende, og man kunne have befrygtet, at de i deres afrakede tilstand ville være halvejs usælgelige på markedet, men heldigvis vidste køberne af lang erfaring, at de så medtagne dyr i en forbavsende kort tid vilde genvinde deres tabte huld på det kraftige marskgræs, og inden efteråret fuldfede kunne sendes til Hamborgmarkedet. Husummarkederne i april, maj og i oktober var væsentlig bestemmende for de priser, der på de følgende halvår udlovedes hjemme i Jylland, thi på dem sattes ”Børskursen på stude”, hvis man her tør bruge dette udtryk. Derimod var det korrekt, at jeg ovenfor har benyttet ordet ”udlovedes” i stedet for det ellers almindelige ”betaltes”, thi det var en af de daværende studehandlers ejendommeligheder, at studene købtes på langt hold, ofte et halvt og ikke sjældent et helt år forud for leverancen, det var i det hele en handel, der var baseret på en ganske mærkværdig gensidig tillid. – Køberen måtte stole på sælgerens ærlighed overfor fordringen og behandlingen af dyrene, hvoraf disses værdi på leveringsdagen overvejende var afhængig, og sælgeren måtte i samme grad stole på køberens ærlighed, idet sælgeren leverede sine stude på kredit til efter Husummarkederne tilendebringelse, og modtog som regel ikke en eneste skilling for de af ham leverede stude, der dog ofte for et parti staldstude kunne repræsentere en værdi af 5.000 til 10.000 kr. og derover.

Denne tillidsfulde kreditgivning var så almindelig, at der under handle, hvor man tingede og pruttede på liv og død om hver en daler, aldrig nævntes noget om betalingstiden, idet denne på forhånd stiltiende betragtedes som først at indtræde, når køberen havde solgt studene i Hertugdømmerne, og så meget mærkeligere var denne kreditgivning, som det ikke sjældent var sælgeren velbekendt, at køberen langt fra var så formuende, at han kunne dække et ved realisationen opstået større tab, men man stoledede blindt på, at han i hvert fald ville aflevere hver skilling, han havde fået i behold fra salget, og trøstede sig med, at han som dygtig studehandler nok ad åre ville have bedre held med sig, og derved blive i stand til at dække gælden. En sådan forventning er mig bevidst sjældent om nogensinde blevet skuffet i Vestjylland, hvor talen har været om en større handel, hvad der for øvrigt burde være ret betegnende for den så ofte hånende omtale ”studeprangermoral”.

Apropos – benævnelsen ”pranger” brugtes aldrig om den, der handlede med stude i flokkevis, ham kaldte man studehandler, og denne betegnelse var snarere hædrende end nedsættende i det almindelige omdømme, ligesom jeg af egen 10 års erfaring ved, at i min handelstid hørte en studehandler til en af de mest velkomne gæster både hos bønder og herremænd, og at man med glæde bød ham det bedste, huset formåede, ja, selv det, som landmanden er mest nænsom over, nemlig sin befordring, har man, når mine egne heste var udasede og trængte til et hvil, utallige gang tilbudt og ydet mig.

De mange ejendommeligheder, der for øvrigt knyttede sig til den gammeldags studehandel, vil det blive for vidtløftigt her at komme nærmere ind på, men blandt disse ejendommeligheder fortjener det måske dog at nævnes, at prisen altid beregnedes pr. par og ikke pr. styk, samt at der bestandig både hjemme og i Hertugdømmerne handlede i gammel ”dansk Courant” og betaltes altid i sølvmønt, uagtet landets officielle møntfod var ”Rigsbank”, og da 8 Rigsbankdaler kun var 5 Daler Courant, er det ret mærkeligt, at jeg aldrig kender et eksempel på, at en køber har villet benytte lejligheden til at betale i Rigsbank, hvad der under handlen stiltiende betragtedes som prisen i Courant, hvortil fristelsen for en uærlig køber kunne ligge nær, da der altid handlede i ”daler” uden nærmere angivelse af hvilken dalerart, og der var virkelig et øjeblik, hvor vi jyske studehandlere blev lidt betænkelige ved at faldbyde vore stude i Courant på markederne i Hertugdømmerne, eftersom der ved overgangen til ”Rigsmønt” fra Rigsbank ad forordningsvejen i Slesvig og Holsten udgik strenge påbud om, at herefter skulle handel foregå i Rigsmønt og prisansættelser i anden mønt være forbudte og ulovlige. Betænkeligheden svandt dog hurtig, da der ikke forekom noget tilfælde,

hvor en tysk markedskøber havde benyttet lejligheden til blot at gøre et forsøg på ad denne vej at tilvende sig en illoyal gevinst.

En anden side ved studehandelen, der står i en vis forbindelse med min slægts historie, bør heller ikke være uomtalt, og det er den, at man ikke må tro, at det sådan var lige til, at blive anset for en virkelig og betydende studehandler, hertil hørte ikke få egenskaber, det var langt fra nok at have et godt snakketøj og at være en ret god kreaturkender, det gjaldt mere om at kunne bedømme de mennesker, man skulle handle med, ikke mindst de marskbønder, man skulle sælge de indkøbte stude til, derfor var der også studehandlere, der havde et særligt renommé som dygtige sælgere, andre som dygtige indkøbere, men hvad der i begge tilfælde var en hovedsag, det var, at være, så vidt muligt, fuldstændig ajour med alle rørelser i handelen, for derefter at kunne købe og sælge i rette tid. En studehandler måtte, på fingrene, vide besked om enhver lidt større studehandel. der herhjemme var foregået i mellemrummet mellem de slesvigske forårs- og efterårsmarkeder, han måtte være i kontakt med sine bedste kunder i Eiderstedt og Ditmarsken, for at kende stemningen hos dem, hvilken rettede sig efter det mere eller mindre gode udbytte, græsfedningen af jyske stude sidst havde bragt dem, og han måtte kunne nogenlunde skønne over, hvorvidt der var udsigt til en større eller mindre til drift til de slesvigske markeder, hvor priserne selvfølgelig som overalt rettede sig efter forholdet mellem tilbud og efterspørgsel – kom der f. eks. 500 a'1000 stude mere til et marked end sædvanligt, var man sikker på et dårligt marked og omvendt på et godt.

Alt dette og mere til måtte en habil studehandler lægge til grund for sine spekulationer, der alligevel ofte mislykkedes, idet der let kunne indtræde uventede forhold (bl. a. vejret) der kuldkastede alle forudberegninger, men selvfølgelig ramte kalamiteterne altid de letsindige og tankeløse studehandlere hårdere og hyppigere end de forsigtige og beregnende, for slet ikke at tale om, at de gammelrutinerede, der havde en delvis fast køberkreds blandt marskbønderne undertiden kunne slippe med et ringe tab eller endog slet intet, hvor andre måtte bløde hårdt.

Når jeg har troet at burde ofre den gamle, nu forsvundne studehandel en så vidtløftig omtale, er det ikke blot fordi denne ubestridelig var en af vigtigste faktorer i vestjysk landbrugsliv, og som sådan nok kunne fortjene nogle mindeord, men også og ganske særlig fordi min slægt i mange slægtled har været så nøje knyttet til denne handel, om hvilken der vel ikke med bestemthed kan siges, at det netop er den, der har givet familien sin gennemgående gode økonomiske vilkår, men medvirkende hertil har den utvivlsomt været, om det måske nok overvejende skyldes det egentlige landbrug. Sikker turde det derimod være, at når Breinholt-navnet er så velkendt i de vestjyske egne – lige fra Thisted til Ribe og delvis også i de slesvigske og holstenske marskegne - så må grunden hertil væsentlig søges i slægtens deltagelse i stude og delvis i al slags kreatur- og hestetrafik, hvad der efter min formening berettiger den til en plads i mine ”slægtserindringer”, selv om denne af andre vil betragtes som utilladelig stor.

Jeg vender nu tilbage til mit udgangspunkt: Folks løse tale om vor slægts ælde, der, som stamtavle i slægtsbogen foran viser, er alt andet end ærefrygtindgydende, medens dog min fader, støttede sig på en familietradition, hvis pålidelighed han bestemt hævdede, tillagde slægten en lang større ælde, idet herefter selvejergården ”Breinholt” i Humlum sogn ved Lemvig i mere end to århundreder har været i familiens ubrudte eje og givet denne sit nuværende slægtsnavn. Han kunne ganske vist ikke føre slægtens mandslinje længere tilbage end førnævnte stamtavle, men han følte det fuldt berettiget her at tage kvindesiden til hjælp, thi da hans bedstemoder, som den sidste af den oprindelige ”Breinholt” æt, giftede sig med en mand udenfor familien og dermed overdrog denne både gård og navn, betragtede han ikke ham, der blev hans bedstefader, som en egentlig stamfader, men derimod bedstemoderen som rette stammoder.

Som ungt menneske var jeg tilbøjelig til at dele dette min faders syn, men jeg erkender gerne nu, at dette vistnok genealogisk set er ganske fejlagtigt, og det så meget mere som min oldemoder havde en broder, der var en anset mand, og hvis han havde giftet sig og efterladt børn, ville disse og ikke

søsterens have været de ægte "Breinholt". Dette skete imidlertid (som senere vil blive nærmere omtalt) ikke, og jeg skal derfor begynde med at sige lidt om vor anerkendte stamfader (min oldefader) Christen Breinholt til "Breinholt", meget bliver der ikke, thi min fader nærrede tilsyneladende ikke stor veneration for sin bedstefader, og talte kun sjældent om ham. Mindet om hans optræden ved sønnens (min Farfar) giftermål skulle ikke bidrage til at stille ham i et gunstigt lys for fader, da han ved hin lejlighed optrådte med en dumstolt bondearistokratisme overfor den kvinde, min fader som sin moder satte så højt.

Vor fornævnte stamfader hørte for øvrigt til sin egns største jordrotter, idet han foruden stamgården "Breinholt", som han beboede, samtidig ejede de to hovedgårde: "Kongensgaard" i Nørre Nisum sogn og "Kabel" i Nørre Lem sogn samt avlsgården "Sønder Vinkel"; og uagtet han nok ikke var nogen særlig rig mand, kunne han dog lade samtlige fire ejendomme gå i arv til henholdsvis en søn og tre af døtrene, af hvilke en blev gift med en mand ved navn "Møller" om hvem jeg udover navnet ikke ved andet, end at han som medgift med sin hustru af sin svigerfar tilskødedes den værdifulde hovedgård "Kabel", egnens største og bedste ejendom, og at han døde efter få års ægteskab, i hvilket der dog avledes tre børn.

En anden datter blev gift med Jens Stokholm, en broder til min faders moder, der derved blev dobbelt besvogret med min bedstefader, men om ham vil der senere blive udførligt berettet. En tredje datter blev gift med en mand ved navn "Lund", om hvis herkomst jeg intet ved, hvorimod det vides, at han ved sit giftermål fik tilskødet den anden af min oldefaders hovedgårde, "Kongensgaard", som han dog inden sin død solgte, hvorefter han boede hos sin svigersøn på gården "Sofielyst" ved Lemvig, og ham husker jeg godt fra mine drengeår, når han engang imellem aflagde et besøg i mit fædre hjem. Han gjorde indtryk af at være en fin og beskeden mand, hvis sølv-nakkekam i det lange, hvide hår særlig tiltrak sig min opmærksomhed, da jeg aldrig før havde set en herre med slig hårpunkt. En fjerde af min oldefaders døtre blev gift med en mand ved navn "Ibsen", om hvis forudgående livsstilling historien heller intet melder, men som ved sit giftermål kom i besiddelse af stamgården "Breinholt".

Han kom regelmæssigt en gang om året i familievisit i mit fædre hjem, hvor jeg hørte ham omtalt som en dygtig og dannet mand, men en særling, lidt gerrig og lidende af hypokondri. Han blev tidlig enkemand og havde kun en søn, en kraftig og opvakt dreng, jævnaldrende med min fader, og de to fætre var i drengeårene gode kammerater, der – da de begge var stærke og velbegavede – særlig morede sig ved at prøve kræfter, i hvilken henseende de var omtrent jævnbyrdige, så snart den ene, snart den anden blev den overvundne, deres veje skiltes imidlertid, da den unge Ibsen sattes til studeringerne, under hvilke han for øvrigt en tid førte et noget vel bevæget liv og gik endog til søs, indtil han kom så alvorlig til skade med sit ben, at dette måtte amputeres, og der under det lange hospitalsophold og med udsigten til at blive krøbling for livstid kom alvor i hans sind, hvorefter han med sjælden kraft tog fat på sine lægevidenskabelige studier, hvis betydning vandt så megen anerkendelse, at han, uagtet en (ved sømandsperioden) oversprungen eksamen, nåede at blive professor-anatomie ved Universitetet og blev tildelt fribolig på "Chirurgisk Akademi". Ved siden af denne sin officielle stilling erhvervede han sig en udbredt og indbringende privat lægepraksis, og det sagdes, at hvert barn i København kendte ham på gaden under navnet "Doktoren med træbenet". Hans navn var ikke alene kendt herhjemme, men det nåede også til udlandet, hvorom det vidner, at han i givne tilfælde som specialist blev kaldt til hofferne i Berlin og St. Petersborg og tildeltes prøjsiske og russiske ordener.

Når jeg giver denne mand så stor plads i mine "erindringer", har jeg mange grunde dertil, ikke blot den, at hans moder var en Breinholt og således et ægte skud af stammen, ej heller alene den, at han som anset videnskabsmand kastede glans over den slægt, hvoraf han var udrunden, men meget mere fordi han kom til at spille en rolle i mit liv, som for mig kan antages at have haft en næsten afgørende betydning. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på tilfældet, men kun sige, at jeg, da han greb

ind i min skæbne, var alt andet end glad derfor, medens jeg senere har lært at indse, at hans indgriben blev en for min livsbane lykkelig, og jeg har ham den dag i dag så taknemlig, at jeg umuligt kan forbigå ham, når jeg overhovedet indlader mig på at nedskrive ”slægtserindringer”. Men foruden de her nævnte grunde er der endnu en anden grund til ikke at lade denne mand uomtalt, og det en grund, som vedrører hele slægten, idet han delvis bærer skylden for, at vor gamle stamgård efter århundredes forløb gik ud af familiens besiddelse, og da vistnok yderst få kender noget til dette, vil det næppe for slægten savne sin interesse at se det udredet, selv om det kun kan ske med en vis vidtløftighed.

Det ungdomsvenskab, min far og Ibsen havde sluttet, forduftede mærkeligt nok ikke, uagtet deres livsveje blev så forskellige, thi selv efter at Ibsen var blevet en lærd og berømt mand aflagde han ofte tillige med sin familie længere besøg hos min ulærde fader, og jeg mindes fra barndommen, hvilke festdage disse besøg fremkaldte i mit fædre hjem, under hvilke jeg ikke så sjældent hørte professoren sige til min fader: ”Ja, når min gamle fader dør, skal du naturligvis have ”Breinholt”, thi det var synd og skam om gården skulle gå ud af familien”! Denne udtalelse turde vidne tilstrækkeligt om hans varme slægtsfølelse, og ikke mindre hans svar på min faders bemærkning om, at det jo dog også kom an på prisen, om han kunne overtage gården, idet svaret da gerne lød på: ”Du ved jo, at jeg er eneste arving til gården, du ved også, at jeg er økonomisk velstillet, så det for mig er mere om at gøre at bevare gården i familien end om prisen, og du indser vel også ligeså godt som jeg, at ingen af mine børn passer for gården – den ville kun være dem en klods om benet, hvorimod du har sønner nok, så selve slægtsnavnet atter kunne forenes med stamgården”.

Professoren havde nemlig kun to børn, af hvilke sønnen studerede, og datteren opdroges som fuld-blods Københavnerinde, så det var rigtig nok, at ingen af dem egnede sig for en landejendom, og min fader betragtede derfor også med god føje gården ”Breinholt” som en vordende ejendom for en eller anden af sine sønner.

Det gik imidlertid anderledes – først kom der en lille kurre på tråden i venskabet ved den indgriben fra professorens side i min udvikling, som jeg foran antydede, en så lille dog, at den næppe ville have haft nogen indflydelse på professorens tanke om familiegårdens bevarelse, men han ramtes senere af så hårde slag, at tanken selvfølgelig trængtes ganske i baggrunden. Han mistede nemlig sin håbefulde søn, der havde taget en fin medicinsk embedseksamen og var ansat som skibslæge på linjeskibet ”Chr. d. VIII”, med hvilken han under Eckernførde-affæren sprang i Luften. Sorgen derover knugede og nedbrød hans kærlige hustru således, at hun kort efter fulgte sønnen, og da han omtrent samtidig ved sin faders vistnok selvforvoldte død arvede ”Breinholt”, følte han sig som en slagen mand og i en sindsstemning, der både forklarer og undskylder, at han kun højst mangelfuldt opfyldte sine føromtalt tilsagn, idet han blot skriftligt meddelte min fader, at han af en forvalter og proprietærsøn fra Thy var budt 15.000 Rdl for gården, til hvilken pris han efter løfte tilbød min fader den. Denne fandt imidlertid ikke blot prisen lovlig høj, men berørtes tillige noget ilde ved, at hans gamle ven og fætter overhovedet havde indladt sig på handel om gården, uden først at tilbyde ham den, allermest dog ved at han i modsætning til sine tidligere udtalelser nu syntes villig til at sælge gården til en vildfremmed til akkurat den samme pris som til min fader, og følgen heraf blev et svar, der gik ud på, at min far gerne ville have gården, dels fordi han satte pris på dens bevarelse i familien, dels fordi han havde god brug for den til en af sine fire sønner, der alle ønskede at ofre sig for landvæsenet, men at der jo rigtignok også var hensyn at tage til prisens højde, hvilken han mente her var ansat højere, end han havde haft god grund til at forvente, og hvorvel han ikke betvivlede, at der forelå et sådant bud på gården som angivet, henstillede han dog til professorens overvejelse, om han ikke rent materielt set stod sig bedre ved at have med en fuld solid køber at gøre end med en ham ganske fremmed, hvis soliditet jo altid kunne være tvivlsom, og sluttede der med at udtale en forventning om, at denne overvejelse måske ville føre til, at professoren – rent bortset fra familie-hensyn – foretrak at holde sig til den fuldsolide køber ved overfor ham at moderere prisen. Således

var i hvert fald hovedtanken i min faders svar, men det er meget muligt, ja højst rimeligt, at der i affattelsen kan have indsneget sig en eller anden uovervejede hentydning til ”brudte løfter”, thi under den synsvinkel betragtede min fader unægtelig professorens tilbud, og som det endnu står for mig, var hans indignation ikke helt uberettiget.

Professoren gav intet gensvar på min faders henvendelse, men solgte gården til den fremmede køber til den angivne pris, hvilket jo også var et mere end tilstrækkelig tydeligt svar. På denne kedelige måde gik vor gamle slægtsgård ud af familiesagaen, hvad der senere ofte gjorde min fader ondt, medens han samtidig indrømmede, at hans fætter ikke alene bar skylden derfor, men at han også havde sin andel deri, thi han kunne jo uden prutteforsøg have tilsagt sig gården for den tilbudte pris og tilgivet tilbuddets mindre fine form i betragtning af sin gamle vens så stærkt medtagne sindstilstand.

Efter således af have fortalt lidt om min oldefaders døtre kommer jeg til hans eneste søn (min bedstefader) Jens Breinholt. Når jeg undtager hans giftermål, hvorom selve slægtsbogen beretter, er der ikke egentligt noget mærkeligt at fortælle om ham, thi uagtet han var afholdt i sin omgangskreds som en god og jovial anlagt mand, overskyggedes hans betydning ganske af hans samtidige (svogeren Jens Stokholm). Han skal have været meget stærk, og at brydes med stærke mænd var hans lyst, hvorvel han derigennem tildrog sig en livsvarig halthed; han havde desuden en umådelig passion for tobak, hvad min fader tilskrev, at han i 70 års alderen gik i sin grav med alle sine tænder velbevarede. Hans hustru Karen Stokholm, var født på ”Stokholm”, en fæstegård under hovgården ”Kabel”. Hendes fader døde tidlig, men moderen blev siddende ved fæstet og drev under yderst tarvelige kår gården med sine børns hjælp. Karen Stokholm (min bedstemoder) havde fem brødre (Jens, Poul, Niels, Peder og ”lille” Jens), hun skulle have været en meget køn, granvoksen pige, men hvad mere var, hun viste sig i hele sit liv, at være ikke blot en ualmindelig dygtig og klog husmoder, men også en hjertensgod kvinde; min fader omtalte hende altid med den største veneration og sønlig kærlighed, og af hans udtalelser fremgik det tydeligt, at hun var den tap i hjemmet, hvorom alt drejede sig. Ja et mærkeligt søskendekuld var det, som udgik fra den fattige fæstegård. Den ældste broder, Jens Stokholm, døde som selvejer af en af sognets bedste bøndergårde, ”Nørre Byskov”, efter hvilken han antog navnet ”Byskov”.

Gården, der gik i arv til hans søn, der var en stor original, og om hvem der kunne fortælles mange morsomme træ, dersom pladsen her tillod det. Poul Stokholm døde som ejer af hovedgården ”Sindbjerggaard” på Morsø, med et tilliggende så stort, at der nu deraf er dannet tre mindre proprietærgårde. Niels Stokholm døde som ejer af herregården ”Herpinggaard” med konge- og kirketiender. Peder Stokholm døde som ejer af en større avlsgård ”Legind” i Thy; men forblev ugift, var meget afholdt, selskabelig anlagt og bekendt som god og behagelig L’hombrespiller. Af alle Stokholmsønnerne var og blev den yngste, ”lille Jens”, dog den mærkeligste. Han var i mange år sin egn første mand, ikke blot i kraft af, at han var den rigeste, hvad der i de daværende utrolig pengeknappe tider spillede en større rolle, end man nu til dags ret vel kan forestille sig, men ligeså meget fordi alle var enige om at anse ham for egnens klogeste og hjælpsomste mand. En af naturen skarp forstand og en medfødt godhed gav sig mange slående udslag i hans liv, det første meget tidlig endogså, thi da han som 10-årig dreng vogtede kreaturerne i det fattige hjem, endte enhver overvejelse mellem de ældre brødre næsten ufravigelig med: ”Ja, lad os nu først høre, hvad lille Jens mener”. Han var en født matematiker, og uagtet han efter eget sigende kun en halv dag havde været i skole, syslede an dog stadig med tal, og man fandt altid hans store, umalede dagligstuebord fuldt af dem (nedskrevne med kridt) ligesom det hørte til en af hans største fornøjelser at forelægge skolelærere og præster, der ofte aflagde den overvættede gæstfrie mand besøg, regneopgaver, som de ved hjælp af tavle og griffel som oftest ikke kunne løse, medens han i hovedet løste dem i et nu.

Da han først døde i 1844, var jeg i 10de og 11te år hyppigt sammen med ham, og hans ejendommelige personlighed står tydeligt for mig; han gik altid med høj hat, langskødet sort kjole, højt tilknap-

pet, farvet vest, knæbukser og lange støvler, af hvilke sidste det var hans stolthed kun et par ad gangen. Utallige er de anekdoter, som den generation, der havde samlevet med ham, vidste at fortælle om ham, og mangt et udsagn af ham har jeg i min ungdom ofte hørt benyttet som mundheld og fyndord, begyndende med: ”Ja, som gamle Jens Stokholm sagde...” Vidunderligt er det jo, hvorledes disse fattigmands børn alle kom til velstand og ære, vidunderligt næsten, den yngste af dem netop skulle blive herre på ”Kabel”, det gods hvorunder hans fattige fødegård lå som fæste.

Forklaringen på denne sælsomme slægtsskæbne er måske dog ikke så vanskelig; for de første må dette børnekuld antage at have siddet inde med en sjælden sum af dygtighed og energi, for det andet levede de i en økonomisk omvæltningstid, hvor mange rige blev fattige og ikke få fattige blev rige, og endelig gav de ægteskabelige forbindelser med en af egnens gamle og velhavende familier – Breinholterne – en løftestang, uden hvilket vidunderet næppe var sket, thi det var nemlig ikke alene på min bedstefader, der ægtede et Stokholmbarn, men en broder til hende, nysnævnte Jens Stokholm, ægtede en søster til min bedstefader og boede med hende flere år på ”Nørre Vinkel”, nabogården til mit fædrethjem; han havde imidlertid her den sorg, at både hans hustru og en dejlig dreng, hvis tidlige klogskab, min fader ofte omtalte, i sit 10de år døde fra ham. Omtrent samtidig hans svingerinde, Kirstine Møller, født Breinholt, sin mand, og de to forud besvoglede giftede sig da med hinanden, hvorved han foruden ”Nørre Vinkel” tillige kom i besiddelse af ”Kabel”, som hun ejede. I sit andet ægteskab fik Jens Stokholm to døtre, Karen og Maren Stokholm; om disse og deres mænd vil senere blive berettet, thi forinden må der gøres lidt rede for min farfaders tre børn, Christen, Maren og Niels Breinholt (den sidste min fader).

Christen Breinholt, den ældste af børnene, blev allerede i 18 års alderen ejer af ”Damsgaard” og straks efter gift med Mette Kirstine Strandbygaard, datter af en velstående og som handelsmand bekendt mand Niels Strandbygaard til ”Skindbjerg” ved Ringkøbing. Hun var en begavet og indtagende kvinde og hun vandt ganske mit drengehjerte, medens hendes stærkt nervøse temperament vistnok dog til sine tider gjorde hende til en lidt vanskelig ægtefælle, men for sine børn var hun en sjælden dygtig og omhyggelig moder, og hendes indflydelse på dem har sikkert haft sin store andel i deres så heldige livsførelse. Hendes mand (min farbroder) var en stille, indadvendt natur, der væsentlig gik op i sine stude og i sin gårds drift, der bragte velstand til huse, og, da børnene voksede til, udviklede han megen dygtighed i at få dem anbragt i gode stillinger. Af dette ægteskab fremgik 12 børn, hvoraf seks nåede en voksen alder, nemlig Jens, Poul, Karen, Ane Margrethe, og Christian Breinholt. Det var en børneflokk, som skulle gøre både forældrene og slægten ære, og hvis livsfærd derfor fortjener at mindes.

De to ældste af flokken, brødrene Jens og Niels giftede sig i en ung alder med de to forannævnte søstre Karen og Maren Stokholm på ”Kabel”, der både på faders og moders side var deres nærbeslægtede, hvortil nu ved giftermålet kom et indviklet slægtsskabsforhold – brødrene blev svogre, søstre svigerinder osv. Den ældste af Damsgaardsønnerne, Jens Breinholt, blev gift med den ældste af Kabbeldøtrene, Karen Stokholm, og fædrene til de nygifte par købte til dem den gamle hovedgård ”Vestervig Kloster” med tilliggende rige tiender, den deltes imidlertid i to gårde (”Nedergaard” og ”Overgaard”), af hvilke Jens Breinholt fik ”Nedergaard”, medens hans svoger, Niels Stokholm fra ”Sindbjerggaard”, der omtrent samtidig blev gift med hans søster Karen Breinholt fra ”Damsgaard”, overtog ”Overgaard”. Også dette ægtepar var forinden giftermålet i ret nært slægtskab. Til trods for nærliggende fare for, at det nære naboskab og det nære slægtskab kunne fremkalde rivninger imellem de to gårdes beboere, må det dog siges, at forholdet i mange år var det aller smukkeste, ja mellem de to svogre, der tillige drev deres studehandel i fællesskab, næsten ideelt, kun da Jens Breinholt i en forholdsvis yngre alder døde, opstod der en tid nogen disharmoni mellem de besvoglede, der dog senere fortog sig. Nævnes bør det endnu, at de to mænd (både N. Stokholm og J. Breinholt) var dygtige avlsbrugere og ansete studehandlere, der arbejdede sig op til stor velstand og glædede sig ved almindelig agtelse og folkeyndest.

Jeg kommer nu til mine så kære minder om den tredjeældste af Damsgaard-sønnerne, Poul Breinholt, der allerede i 1844 blev ejer af ”Boddum Bisgaard”, hvor han levede i mange år. Der er vistnok få Vestjyder, hvis navn i den grad er blevet kendt, agtet og elsket som Poul Breinholt, og nogle få mindeord om denne sjældne mand ville derfor være på sin plads. I sine yngre år ofrede han sig særligt for driften af sin fortrinlige landejendom og en omfattende handel med stude, som førtes i kompagniskab med andre medlemmer af slægten, deriblandt også min fader. Han havde imidlertid tidligt et åbent øje for, at den gamle studetrafik var under forvandlingens lov.

Dampskibe og jernbaner begyndte at gribe ind i den transport, der hidtil udelukkende var sket til fods i studedrifter på fra 30 til 50 stykker med forårs- og efterårsmarkeder i Hertugdømmerne som mål, og medens disse vore hidtidige afsætningssteder for jysk kvæg fik en konkurrent i England, forvandlede lidt efter lidt hele trafikken, så studene udførtes pr. dampskib og bane i fedet og slagtefærdig tilstand for i mager og halvfed stand, og som en af de mænd, der stærkest og heldigst beredte vejen for denne fortjenstlige omformning af den jyske kvægtrafik, må først og fremmest nævnes Poul Breinholt. Han gik endog således, med liv og sjæl, op i disse forandrede udførselsforhold, at han, da Esbjerg havn anlagdes, flyttede fra ”Boddum Bisgaard” til Esbjerg, hvorfra han med udmærket dygtighed ledede udførslen ad de nye veje.

Hans anseelse voksede samtidig med nybyggerbyens, så man ofte hørte ham kaldes ”Patriarken i Esbjerg”, og der startedes næppe noget betydeligere foretagende i byen, uden at man først henvendte sig til ham om råd og bistand. Så megen respekt jeg ind havde for denne min fætters dygtighed, virkelyst og administrative talent, var der dog en anden af hans egenskaber, der for mig var den første og største, nemlig en ligeså sjælden som ægte godhed, ikke en godtkøbs i ord, men i handling; en mere hjælpsom mand skal der ledes længe efter, hjælpsom i råd og dåd, hjælpsom overfor små og store, hjælpsom endog i tilfælde, hvor mange kaldte det dårskab. Ved siden af disse vægtige udslag af hans godhed vil man ikke undres over, at han var vennesæl og gæstfri næsten som en ”grand seigneur”, hans hus var dag og nat åbent for tilrejsende slægt og venner.

En anden af hans tiltalende egenskaber var den beskedenhed og jævnhed, der prægede al hans færd og så fri for affektion, at man fik et bestemt indtryk af, at den bundede dybt i hans natur. Få er de mennesker, om hvem det med virkelig sandhed kan siges: ”Han havde mange venner og måske ikke en eneste fjende”, men om Poul Breinholt tror jeg, det tør siges, og så meget mærkeligere er det, som han sad i en stor virksomhed, der bragte ham i forbindelse med de forskellige samfundskredse og let kunne have fremkaldt misforståelser og rivninger, men i stedet for skaffede han venner over hele landet, det sidste ikke mindst forunderligt, når man erindrer, at hans livsarbejde faldt på den isolerede Vestkyst, hvor han var født og opdraget, og at han ikke sad inde med eksamener af nogen art eller med noget politisk tillidserhverv. Alt dette tilsammen turde vidne tilstrækkeligt om, at Poul Stokholm blev et af de smukkeste skud på den gamle Breinholt stamme.

Jeg vender nu tilbage til hans broder, Niels Breinholt, den næstældste af Damsgaardsønnerne, om hvis giftermål med sin nære slægtning, Maren Stokholm, alt er berettet, og hvorved han kom i besiddelse af hendes fødehjem, herregården ”Kabel”. Han var imidlertid for fuld af spekulationslyst til at kunne lade sig nøje med driften af sin store og gode ejendom, kastede sig derfor - familietradition - ind på handel med heste og stude, urolig, som han var, solgte han efter nogle års forløb og mod familiens råd ”Kabel” til en forholdsvis lav pris. Snart efter købte han dog i forening med sin fader og svogeren Niels Stokholm til ”Vestervig Overgaard” herregården ”Tandrup” i Thy, men ligesom han var flyttet dertil udbrød krigen i 1848, og forskrækket heraf solgte han i huj og hast atter gården med et større tab til agent Lützhøft i Thisted, i hvis families besiddelse den fortrinlige ejendom endnu er. Han boede derefter i en række år i og ved Lemvig, i hvilken tid han foruden studehandel drev en omfattende handel med mindre ejendomme. Da han i den periode boede i umiddelbar nærhed af mit fædrethjem, kom jeg til at stå i et nært forhold til ham, og jeg mindes med taknemmelighed den smukke måde, hvorpå han - den modne mand - behandlede mig i mine ynglings

år. Mange var de smårejser, han gav mig lejlighed til at gøre i hans selskab, og de var ofte både interessante og lærerige og altid behagelige, da han under disse stedse behandlede sin unge rejsefælle som god og jævnbyrdig kammerat. Adskillige af disse rejser kunne jeg føle mig stærkt fristet til at ofre en nærmere omtale, deriblandt særlig en, der senere og uformodet viste sig som indledningen til et mit livs glædeligste begivenheder, men da det bedre ville høre hjemme i en selvbiografi end her, indskrænker jeg mig til at sige, at min her omhandlede fætter forhold til mig i mine unge år hører til mine virkelige gode, ”gamle minder”.

Under treårskrigen døde Vestjyllands rigeste mand og største staldstudeholder, godsejer Nis Nissen til ”Spøttrup”. Denne gård med gods og tiende købtes herefter af et konsortium, hvoraf Niels Breinholt var medlem, og det lykkedes ham derigennem at blive enejer af den gamle, bekendte herregård med tilliggende tiender, søer og andre herligheder til en ualmindelig billig pris. Med denne herlige besiddelse kunne han have levet som ”Blommen i et æg”, men hans rastløse og spekulative natur tillod ham heller ikke her i ro at nyde sin lykke, og han fattede derfor den plan at anlægge et stort brændevinsbrænderi på gården, hvad hele familien (ikke mindst min fader, der betragtedes som familiens overhoved) på det indstændigste frarådede. Til trods herfor gennemførte han alligevel sin plan, hvis uheldige følger efterhånden viste sig tydeligere og tydeligere, hvorvel det må siges til hans ros, at han udviklede en hartad utænklig kraft og et næsten overmenneskeligt arbejde på at klare de mange skær, hvorpå dette og så godt som alle landbrænderierne er strandede. Efter flere års utrættelig kamp måtte han derfor endelig opgive ævred og nedlægge brænderiet, og den betydelige gæld, det mislykkede, kostbare foretagende havde pådraget ham samt en tabt proces om en af sine søer, vakte hos ham et stærkt ønske om at afhænde gården. Efter i 1875 at have solgt ”Spøttrup” flyttede han til København, hvor han købte en ejendom, og hengav sig til et utal af uforståelige spekulationer og derved sammenhængende lige uforståelige kompagniskaber, thi hans sangvinske temperament lod ham blive et let bytte for alle mulige projektmagere, og uagtet han gang efter gang så sig skammelig bedraget, var og blev hans ”gode tro” til mennesker dog så urokkelig, at den næste, der under gyldne løfter fremsatte en ny spekulation, altid fandt et åbent øre hos ham. Mine og andre familiemedlemmers gentagne og indtrængende advarsler prellede ganske af mod hans næsten utænkkelige godtroenhed; han var selv den sanddru og ærlige mand, og ingen kunne få ham til at tro, at andre kunne være løgnagtige og bedrageriske, inden han gennem erfaring havde sikre beviser derfor, dem, han desværre fik alt for mange af.

Der er foran (side 6) fortalt om hans rejse til London og dens uheldige udfald; men i stedet for ved sin hjemkomst at slå sig til ro og leve på det vundne resultat, indlod han sig atter på ejendomshandel. Først købte han en større bondegård i Silkeborgegnen, som han imidlertid snart efter solgte, og købte så en større bondegård i Ballerup, hvor han tog bopæl, men hvor hans vestjyske landbrugsbegreber kun fandt en højst utaknemlig anvendelse, så det virkelig lykkedes ham her at sætte den største del af sin genvundne formue overstyr. Da man endelig med nød og næppe fik ham til at sælge gården og med en ugift datter flytte til København, fik han næppe flere midler i behold, end de til en beskedent tilværelse lige nødvendige.

Uagtet der egentlig ligger udenfor rammen af nærværende slægtsoptegnelser at beskæftige mig med fjernere slægtninge end mine søskendebørn, må jeg dog på grund af en tidligere udtalelse om det stærke indgifte i familien her gøre en undtagelse, for efter løfte at vise, til hvilke yderligheder men i så henseende har drevet det. Man vil erindre, at jeg har fortalt om, hvorledes to brødre, Jens og Niels Breinholt, fra ”Damsgaard” giftede sig med to søstre, Karen og Maren Stokholm, fra ”Kappel”, og at de tvende brudepar alt forud var i et nær og indviklet slægtskab med hinanden.

Brudeparret Jens og Karen, der boede på ”Vestevig Nedergaard” fik to sønner, Jens og Christian Breinholt, medens det andet brudepar, Niels og Maren boede bl. a. steder på ”Kappel” og ”Spøttrup”, avlede mange børn, og nu og da traf det sig så, at det førstnævnte ægtepars datter Anna Breinholt; det er næsten ugørligt at udrede graden af det ligeså nære som slægtskabsforhold, i hvil-

ket de to stod til hinanden, men forholdet særegnes måske bedst og skarpest ved at sige, at der i dette brudepar ubestrideligt var mere slægtsblod end mellem almindelige halvsøskende, hvis forældre ikke forud var beslægtede, dvs. at når en broder ægtede sin søster, ville der mellem et sådant par langt fra være et så nært blodsslægtskab, som der faktisk var tilstede i det her nævnte tilfælde. Nu skulle man vel tro, at en så fortsat og forceret indavl i en familie absolut måtte føre til dennes ødelæggelse, men denne nærliggende antagelse har i det her givne tilfælde langt fra bekræftet sig, hverken hvad nedarvede legemsfejl, eller ufrugtbarhed, eller idiotisme angår, i hvilken henseende det vil være tilstrækkeligt at fremdrage nogle få kendsgerninger og virkningerne af de sidst omtalte familieægteskaber.

Christen Breinholt (sønnen af de nærbeslægtede forældrepar på "Vestervig Nedergaard") blev landmand, arvede sin fædrengård, som han drev på en sådan måde, at det vakte almindelig opmærksomhed, og at han betragtedes som selvskreven formand for sin egne landboforening, han var måske lovlig meget eksperimentator og foregangsmand i sit landbrug – mere end finansielt – men hans eksempel virkede godt og ansporende. Det kgl. Landhusholdningsselskab vidste at tage hans rige evner i brug, navnlig ved bedømmelse af landbrugsredskaber og maskiner, thi han var et født mekanisk geni, der spændte over mange områder. Han var i enkelte henseender ikke så lidt af en original, hvad dog ikke forhindrede, at han i vide kredse var agtet og afholdt som kun få, hvorom et af de tydeligste vidnesbyrd ligge i hans valg til medlem af Landstinget, idet han var højst uklar som politiker – samtidig konservativ og radikal – og som taler i en sjælden grad ubehjælpelig. Det var altså ikke hans politiske evner, men udelukkende hans store og solide folkeyndest, der gav ham et anset politisk mandat.

Alt i alt turde det her anførte vidne tilstrækkeligt om, at han trods sin tilbliven af en vidtdreven familieindavl langt fra var noget degenereret individ – tværtimod; men nu børnene i hans ægteskab med sin så blodsforvante slægtning, hvorledes forholder det sig med dem? Ja, først skal det bemærkes, at det så intime slægtskab mellem ægtefællerne ikke viste ufrugtbarhed, thi af syv børn havde de seks nået den voksne alder; ingen af dem havde været forvoksede eller behæftede med arvelige legemsfejl, de havde tværtimod været kønnere end gennemsnitsmennesker, og for idiotisme kunne de ligeså lidt beskyldes. Det synes således, som om den her omtalte, næsten utænkelig vidt drevne indavl i familien ikke har medført nogen mærkbar degeneration i afkommet.

Jeg kommer nu til den yngste af min farbroders døtre, Ane Margrethe Breinholt, der ægtede Kasimir Ingwersen til "Hegnet" i Salling, en søn af studehandlerkongen, major Ingwersen til "Viyfgaard" ved Kolding, og hun blev således bindeledet mellem de to jyske studehandler-dynastier – det østjyske Ingwersenske og det vestjyske Breinholtiske – uden at det dog resulterede noget kompagniskab af den ægteskabelige forbindelse, thi eftersom, før denne drev begge familier - hver for sig – en omfattende studehandel. Efter den gamle majors død var det særligt hans to yngre sønner, Casimir og Peter Ingwersen, der drev forretningen sammen ved siden af betydelige landbrug. Den sidstnævnte, Peter Ingwersen, der senere som stuttrikommisær i mange herrens år mødte ved jyske hingsteskuer og vedblev dermed, indtil sit nylig fyldte 80 år, hører vel nok til en af de i jyske landbokredse bedst kendte personligheder, afholdt på grund af sin medgørlighed, sit gode humør og sine jovial-drastiske taler. Uagtet familieskabet lå lidt langt ude (hans broders giftemål ind i den Breinholt-Stokholmske familie) kaldte ham altid "fætter", Broderen, Casimir Ingwersen, der som meldt var gift med min kusine Ane Margrethe Breinholt, var imidlertid af hårdere stof, og da hun dels ikke var legemlig stærk, dels vistnok af lidt hysterisk natur, gav ægtefællernes grundforskellige temperament anledning til stærke rivninger, uden at de dog førte til skilsmisse. De efterlod sig ikke desto mindre en ret talrig børneflokk, af hvilken den ældste søn Johannes Ingwersen arvede fædregården "Hegnet", hvor han endnu bor, ligesom han også arvede den lidenskab for studehandel, der både på hans fædrene og mødrene side havde givet sig så stærke udslag.

Endelig når jeg i rækken af min farbroders børn til hans yngste søn, Christian Breinholt, der arvede fødegården ”Damsgaard”, som han efter en menneskealders forløb atter overlod en søn, så den fortrinlige ejendom i tre generationer var i den Breinholtiske slægts eje. Christian Breinholt giftede sig inde i min mødrene slægt, nemlig med Maren Buch, en datter af min moders broder Niels Lauritz Buch til hovedgården ”Sønder- Holmgaard”, og da denne var gift med en Stokholm fra ”Sindbjerggaard”, giftede han sig samtidig også ind i sin egen familie, idet hans svigermoder var hans næstsøskendebarn. Dette ægteskab var så rigt velsignet med børn, at jeg gentagende har hørt faderen sige: ”Jeg ved s’gu ikke rigtig, om min kone har født mig 17 eller 18 børn”. Også han, den yngste af Damsgaard-sønnerne, udmærkede sig ligesom sine ældre brødre ved en sjælden praktisk dygtighed. Som landmand gjorde han sig fortjent ved at indføre korthornsracen til øen og danne en ypperlig kvægstamme, hvoraf avlsdyr til høje priser solgtes til endog fjerne egne. Ligeledes omlagde han ganske driften af sin fortrinlige ejendom, idet vægten efter marsk-mønster blev lagt på græsfodning af løsgående kreaturer i ”fenner”, et eksperiment, som lykkedes over al forventning. Ved siden af sit avlsbrug svigtede han ikke familietraditionerne som handelsmand med kreaturer og heste, af hvilke han ansås for en ypperlig kende, hvorfor han også i udstrakt mål benyttedes som dommer ved dyrskuer. Ligesom sine føromtaltede brødre havde han den samme mærkelige evne til at vinde almindelig folkeyndest, uden på nogen måde at søge den, og det er temmelig sikkert, at mange af de tillidshverv, der som følge heraf betroedes ham, havde han hellere undværet, deriblandt hans ofte gentagne valg som amtsrådsmedlem, i hvilken egenskab han gjorde sig ganske særlig fortjent af øen under okkupationen af fjendtlige tropper i 1864, hvor han ledede forhandlingerne med de kommanderende på en sådan måde, at de forlangte udskrivninger af heste, kvæg og naturalier i høj grad nedsattes, og da han også forestod leverancen, forstod han også at få disse antagne, om de end var nok så mangelfulde både i tal og godhed. En anden fortjeneste af øens befolkning bør heller ikke forbigås, allermindst da den var ledsaget af betydelige pekuniære ofre. Han var nemlig medlem af bestyrelsen for Nykøbing Bank, hvis administrerende direktør både var brænderiejer og byens første købmand, en almindelig begavet mand, der nød en ubegrænset tillid, men som alligevel gjorde sig skyldig i store bankbedragerier, så store, at de utvivlsomt, da de endelig opdagedes, ville have medført bankens insolvens, hvorved en masse mennesker ville have mistet deres i banken indsatte sparepenge. For at redde – navnlig småkårsfolk – fra en sådan kalamitet, og han sammen med to andre af øens rigmænd bankens mislige affære i hånd, og ved hjælp af nogle andre velstillede mænd lykkedes det at undgå katastrofen og hurtigt bringe banken således på fode, at der af sparekassens indskud ikke tabtes en skilling.

Man vil let kunne forstå, at det følte som et virkeligt savn, da en sådan mand, efter at have overdraget fædre gården til en søn, forlod øen for at bosætte sig i København, hvor, for ikke længe siden, han og hustru under stor tilslutning fra slægt og venner fejrede deres guldbryllup.

Efter således at have redegjort for min farbroders, hans børns og delvis hans børnebørn livskæbne, går jeg over til den næste i rækken af min bedstefars børn, min faster Maren Breinholt, der i modsætning til brødrene fik en efter sin tid og de stedlige forhold god skoleundervisning, bl. a. på et pigeinstitut i Ålborg; hun skal have været en køn og kvik pige, men lidt stolt og afvisende overfor de friere, der meldte sig ret talrigt, da hun tillige betragtedes som pekuniært godt parti. Her indtraf imidlertid det måske under sådanne forhold ikke helt ualmindelige tilfælde, at medens hun havde sig fordringsfuld og afvisende overfor tilsyneladende passende bejlere, vandt en ældre enkemand med gamle stedbørn hendes hjerte, og uagtet dette valg langt fra kunne glæde sig ved hendes families bifald, satte hun dog sin vilje igennem og giftede sig med sin udkårede, Christen Ebbensgaard, der havde taget navnet efter den gård, han havde tilgiftet sig med en ældre enke, en gård, der senere skulle blive historisk bekendt ved en senere ejer, den fortjente stænder deputerede og udmærkede bonderepræsentant Ole Hedegaard Kirk. Fornævnte Chr. Ebbensgaard døde 1836; jeg mindes ikke at have set ham, men har hørt ham ofte nok omtale, hvoraf jeg ved, at han må have været en ual-

mindelig indtagende mand, hvis selskab, der sattes særlig pris på for hans underholdende og smittende gode lune; hans handlede med heste og stude, var sjælden hjemme under sit første ægteskab, men førte nærmest et muntert ungarleliv. Da han var blevet enkemand og forlovet med min faster, købte han den gamle herregård "Pallesbjerg", formentlig pekuniært støttet af min bedstefader, da hans egne økonomiske forhold næppe egnede sig for et sådant køb. Ægteskabet blev imidlertid et lykkeligt; af de avlede børn var to sønner og fire døtre, af hvilke den yngste søn, Christen Ebbensgaard, fødtes efter faderens død og fik hans navn. Min faster var en mærkelig kvinde, fuld af energi og virkelyst, og ikke mange skulle kunne have gjort hende det efter, som hun gjorde, nemlig hverken som yngre enke at modtage ægteskabstilbud eller afhænde gården, men ofrende sig ganske for sine mange og alle u konfirmerede børns opdragelse og driften af sin store ejendom, den hun af en kvinde at være styrede på beundringsværdig måde, og det endda uden hjælp af forvalter, kun bistået af min fader ved indkøb og salg af stude og heste, samt af den vejledning, han i enkelte tilfælde kunne give hende, men da hun boede 5 mil borte, måtte hun som regel handle ganske selvstændigt. Jeg kunne, når det ikke ville føre alt for vidt, fortælle mangt et betegnende træk fra hendes utrættelige og brydsomme virksomhed, thi jeg opholdt mig fra mit 7. til 10. år hos hende, for at jeg kunne nyde godt af en sjælden dygtig, men excentrisk lærers undervisning, og jeg er således fuldstændig inde i det ejendommelige og primitive herregårdsliv, der udviklede sig under min tantes auspicier. Da jeg for nogle år siden læst Bauditz' ypperlige roman "Hjortholm", mindedes jeg ved skildringen af dens "Tante Rosa" med vemod min "Tante Maren", thi i mange retninger gik hele deres tanke og al dens id samme veje. Jeg skylder min faster at sige, at i de halv tredje år, hvor jeg var i hendes hjem og under hendes varetægt, var hun mig en anden moder, ikke en af hendes egne børn behandlede hun kærligere og hensynsfuldere end mig – måske lidt for hensynsfuldt, thi da jeg kom tilbage til fædre hjemmet og der tillige kom under en dygtig og ikke excentrisk huslærer, var jeg en temmelig uvorn og selvrådige knægt, der trængte ave og også fik den. Min gode fasters saga kan jeg dog ikke afslutte uden at tilføje, at hun nåede at se det tilsigtede mål for sit mangeårige ligeså ihærdige som trælsomme arbejde næsten fuldtud nået, idet hun kunne overdrage sin ældste søn Pallesbjerg, samtidig med hans giftermål med en god pige af god og velhavende familie (Windfeldernes), i hvilken hendes tredjeældste datter senere også indgiftede sig, at hun så både sin ældste og yngste datterdatter meget tidligt og godt gifte, og at hun trak sig tilbage til en efter sin moder arvet større avlsgård, "Staby Kjærgaard", på hvis drift hun vedblivende kunne finde anvendelse for sin store og tilvante administrative dygtighed, og endelig til sin yngste søn, der endnu var dreng, testamenterede "Staby Kjærgaard" gældfri. Denne søn solgte senere sin arvegård og har i mange år ejet "Rammegaard" ved Lemvig og "Handbjerg-Hougaard" ved Struer, af hvilke to herregårde han har taget fast bolig på den sidste.

Jeg går derefter over til skildringen af hendes yngste broder – min fader – Niels Munch Breinholt. Min faders skoleuddannelse var i høj grad forsømt og bestod egentlig kun i et halvt års ophold i huset hos en ugift, rationalistisk præst i nabosognet, hvor han blev konfirmeret. Præsten, der tidligere var provst og en ven af våde varer, har næppe ofret megen tid på sin konfirmants undervisning, så min faders boglige kundskaber var og blev højst begrænsede, men, og måske delvis netop i kraft, udvikledes hans sands for og færdigheder i livets praktiske gerning i en desto højere grad. Efter i mange år at have været den styrende og ledende kraft i fædre hjemmet overtog han dette til eje 1830, medens forældrene, der ikke ville være aftægtsfolk, købte og tilflyttede en næste ligeså stor en gård som den afståede, nemlig den i 5 mils afstand liggende avlsgård "Staby Kjærgaard", formentlig fordi den lå i samme sogn som "Pallesbjerg", hvor deres foran omtalte eneste datter, Maren, boede, ligesom de bestemte gården til efter deres død at være enkesæde for hende, når hun trak sig tilbage fra "Pallesbjerg", en bestemmelse, som også gennemførtes, da hun i 1849 overdrog "Pallesbjerg" til sin ældste søn. Min fader giftede sig i 1831 med min moder, Ingeborg Buchan datter af en af Ringkøbing bys mest velhavende og ansete borgere, der var en "selfmade man", han var en bondesøn fra

nabosagnet Velling og kom som simpel tjenestekarl hos agent Buch, hvis navn efter datidens skik lidt efter lidt overførtes på ham, og da agenten døde uden sønner, overtog han som selvstændig mand navnet også i juridisk forstand og lod sine børn døbe med det. Hans kone (min bedstemoder) tilhørte en velstillet gårdmandsfamilie på Holmsland og kom til byen som tjenestepige; hun levede i mange år som enke i udmærket gode kår, og jeg tilbragte i mit sjette år nogle måneder i hendes hus, hvorfra jeg begyndte min skolegang i madam Vorgods Pogeskole. Jeg var dengang en ualmindelig uvorn knægt, der snart mærkede, at jeg kunne have krammet på min gode, stilfærdige bedstemoder, hvem jeg utvivlsomt beredede mange bryderier og bekymringer; de sidste fik hun dog lejlighed til at glemme inden sin død, der først indtraf 1850, da jeg længe forinden havde artet mig på en for hende tilfredsstillende måde.

I modsætning til min fader kunne min moder glæde sig ved en efter de tiders forhold endog ualmindelig god skoleuddannelse, som end yderligere var blevet udviklet i et anset præstegårds-pensionat for unge piger, hvor der endog undervistes i tysk og fransk. Til trods for den lidt forfinede opdragelse vist hun sig dog som en fortrinlig og dygtig bestyrerinde af en større landhusholdning, medens hun samtidig var meget skattet af den nærliggende bys bedste selskab, i hvilket hun på grund af sin dannelse fuldstændig forstod at hævde sig; hun var i det hele et mønster på en hustru og moder, og vi børn har kun de skønneste minder om hende og er endnu i vor høje alder fulde af taknemlighed mod hende for den heldbringende indflydelse, hun øvede på vor opdragelse som børn og senere gennem sin aldrig svigtende kærlighed og sit noble tankesæt. Når jeg nu vender tilbage til min fader, må jeg allerførst bemærke, at hvorvel han og moder i mange retninger var så forskellige, levede de dog i det lykkeligste samliv; han havde en udpræget respekt for hendes overlegne dannelse, gode forstand og store praktiske dygtighed.

Begge ægtefæller satte – hver på sin måde – sit præg på hjemmet, der utvivlsomt gjorde det til et af egnens mest søgte, men nægtes kan det ikke, at faders vilje var den så absolut afgørende, i alt fald stod det således for os børn, for tjenestefolkene og vistnok også for egnens beboere, om det end nu står mig klart nok, at han i ikke få retninger lod sig stærkt påvirke af moders vilje, medens det dog næste altid fik udseende af, at det skete efter eget initiativ. Han vågede nemlig omhyggeligt over sin autoritet, der ikke blot i hjemmet var ubestridt, men som han også forstod at gøre i høj grad gældende i sin hele omgangskreds, selv overfor dem, der stod på et langt højere dannelsesstrin. Forklaringen heraf må vel nærmest søges i hans naturlige og klare forstand, hans faste karakter og hans indtagende personlighed – jeg har sjældent set et så regelmæssigt, smukt og udtryksfuldt ansigt, nærmest et rent engelsk, så billeder af Palmerston og Salisbury altid minder mig stærkt om faders, dvs. således, som vi børn så ham i hjemmet uden den vansirende paryk; hans var ganske mærkelige, idet de selv i en højere alder bevarede den blå klarhed, der er ejendommelig for barneøjne og de kunne som disse være milde og blide, men også blive skarpe og hårde, når han harmedes. Ved siden af disse faders personlige egenskaber må det ikke glemmes, at hertil kom endnu et væsentligt moment, nemlig hans økonomiske position, der efter datidens og egnens forhold var ualmindelig god, og respekten for penge var hos denne generation, der var opvokset under trange tider 1807 til 1835, således stor end nutildags. Kort sagt, han betragtedes som en af egnens første mænd, og byens og egnens honorariores søgte gerne hans selskab, hvortil måske bidrog, at han var en ypperlig L'hombrespiller (anerkendt som kredsens fineste) og tillige hvad tyskerne kalder "ein trunkfester gesellechafter".

I min faders manddomsår (fra 1830 til 1850) var der, som man vil vide, ikke den overvældende masse af offentlige tillidshverv, som vi nu glæder os ved eller sukker under, od de få, der gaves, søgte han så vidt muligt at slippe for.

Jeg husker således, at da der engang forud for amtsrådsvalg (af de højst beskattede) viste sig en stærk stemning for hans valg, tog han en skøn dag sin hest og red omkring til sine bedst og indflydelsesrige venner blandt vælgerne, indstændigt bedende dem om, ikke at pålægge ham et hverv, som han ingenlunde følte sig voksen, og – man føjede ham virkelig. Som foran anført (side 46) var

min fader medstifter af ”Sparekassen for Lemvig og Omegn” og af ”Skodborg-Vandfuld herreders Dyrskueforening”, for hvilken han var hovedstøtten, indtil denne afløstes af en fyldigere for by og land fælles landboforening, som han også var medstifter af. Ikke mindre aktivt og offervillig optrådte han, da det i begyndelsen af 50-erne gjaldt om at gøre egnen delagtig i den af Staten etablerede dampskibsforbindelse mellem Limfjordsbyerne og London, men som ikke ville kunne komme egnen til gode, da byen manglede en havn.

Landmændene sluttede sig da sammen om at bygge en dampskibsbro på egen bekostning, til hvilken statsdamperen ”Jylland” kunne fortøje og indlade levende kreaturer og svin, og det er sikkert, at min fader var den ledende kraft i dette for egnen så betydningsfulde foretagende. Af egentlige offentlige hverv havde fader kun et eneste, han var nemlig i mangfoldige år sognefoged og lægdsmand. Foruden den mærkelighed, at fader med øvrighedens billigelse lod forretningerne udføre af en fuldmægtig, havde pågældende bestillinger endnu en anden, de var nemlig ad direkte vej ret lukrative, idet det hørte til bestillingens emolumenter, at sognefogedens gård var fritaget for alt naturlarbejde til kirke, skole og veje, hvad der for en gård på hen ved 20 Tdr. Hartkorn på den tid var en betydelig gevinst, hvortil endnu kom, at en lægdsmand efter visse års tjenestetid kunne fritage en søn fra militærtjeneste, et privilegium, som i sin tid sattes højt.

Mine slægtserindringer ville nu, hvis de skulle fortsættes, komme til at dreje sig om sidstnævntes børn, og som den ældste af disse ville rækken først komme til mig, men at fortælle om sig selv er for det første ikke videre tiltalende, og for det andet finder jeg, at vi søskende alt forud i selve stam- og slægtsbogen er så udførligt omtalte, at en henvisning hertil vil være mere end tilstrækkelig.

***

Digitaliseret, ved afskrift af slægtsbogen ”Slægten Breinholt”, i april 2011
Billedmaterialet er skannet fra original bogen.

P. M. Kjær, Bedsted

Navneregister

A

Agger, 2, 19
Andersen, 6, 8, 12
Annis, 8

B

Bach, 8
Ballebye, 3
Bang, 5, 12, 15
Bauditz, 35
Bjerre, 20
Blom, 7
Bonne, 9
Bonnesen, 9
Breinholt, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,
35, 36
Bruhn, 11, 19
Buch, 11, 13, 14, 16, 19, 23, 34, 36
Bülow, 9

C

Carstensen, 11
Christensen, 5, 6, 8, 12, 13, 22
Claudi, 21
Clemmensen, 2

D

Dahl, 11, 16, 20
Dyring, 7

E

Ebbensgaard, 5, 15, 16, 35
Elvius, 24

F

Fabricius, 16

G

Gornitzka, 8

H

Hansen, 6, 15
Hausgaard, 5
Hestbech, 22
Hjardemaal, 15, 16
Holm, 12

Holst, 21
Høgh, 20
Højgaard, 23

I

Ibsen, 4, 20, 21, 27, 28
Ingwersen, 9, 34

J

Jensen, 1, 2, 3, 4, 7, 13, 15, 16, 21, 22, 23
Jepsen, 15, 20, 23
Jespersen, 12
Jessen, 7, 9, 10
Jørgensen, 13, 21

K

Kastberg, 22
Kemp, 11
Kiellerup, 7
Kirk, 23, 35
Kløvborg, 12
Knudsen, 15, 18

L

Lammers, 12
Landau, 7
Lauritzen, 14, 15, 22
Leaver, 8
Lillelund, 11
Lund, 4, 20, 22, 27
Lykke, 21
Lützhøft, 32
Læssøe, 16

M

Madsen, 15, 23
Maltesen, 23
Michelsen, 20
Munch, 16, 21, 36
Møller, 4, 21, 23, 27, 30

N

Neergaard, 5
Nielsen, 15
Nissen, 6, 32

O

Ochsen, 18
Olsen, 6

Ottesen, 6
Overgaard, 6, 13, 22, 31, 32

P

Palmerston, 37
Petersen, 7
Ploug, 6
Poder, 9
Pontoppidan, 14
Prather, 14

Q

Qvistgaard, 9

R

Refsgaard, 5, 13, 22
Rombens, 7

S

Salisbury, 37
Sand, 22
Simonsen, 12
Skovgaard, 6
Smith, 19
Snowmann, 8
Stokholm, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 27,
29, 30, 31, 32, 33, 34
Strandbygaard, 2, 5, 15, 30
Støvlbech, 22
Sønnichsen, 13

T

Teglbrænder, 15
Thomsen, 12
Thorslund, 6
Touberg, 22

U

Ufer, 8
Unmarck, 6

V

Vestergaard, 7, 16

W

Warelmann, 16
Weden, 8
Windfeld, 15, 21
Worm, 7

Ø

Øgaard, 15
Østergaard, 2, 21

A

Aagaard, 12